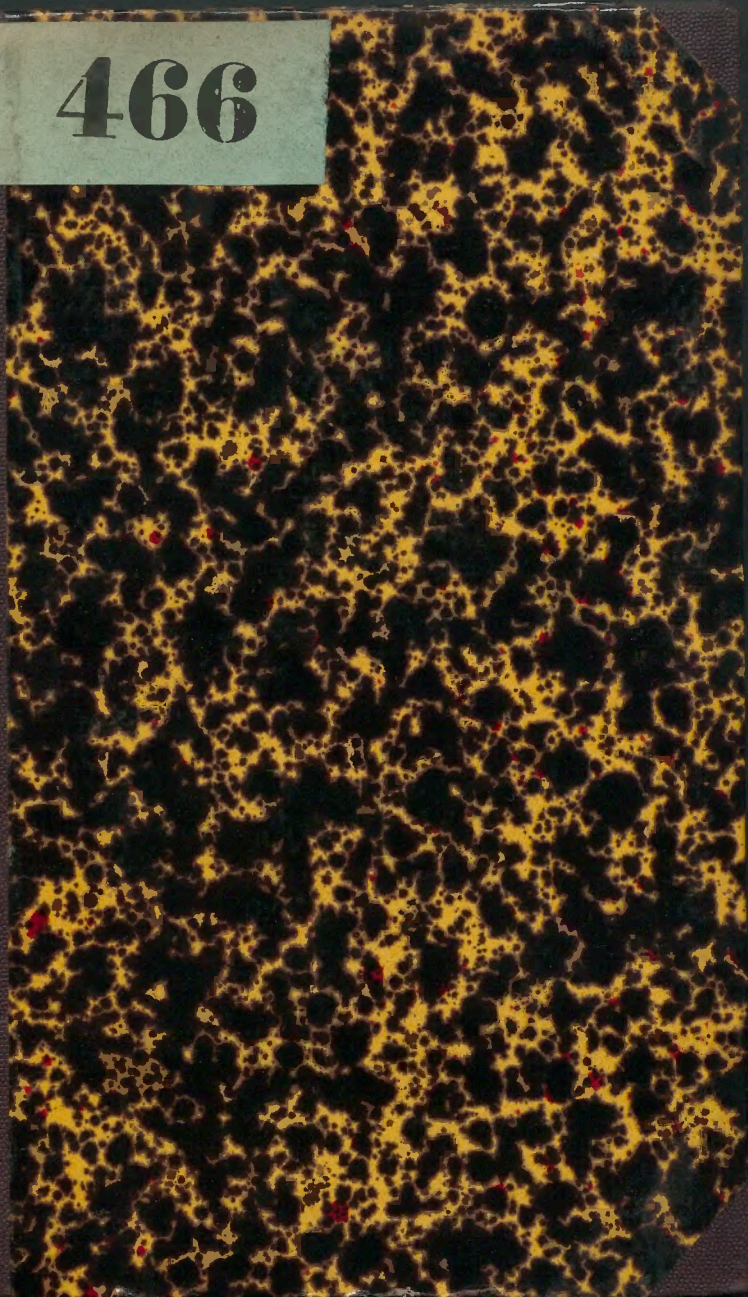
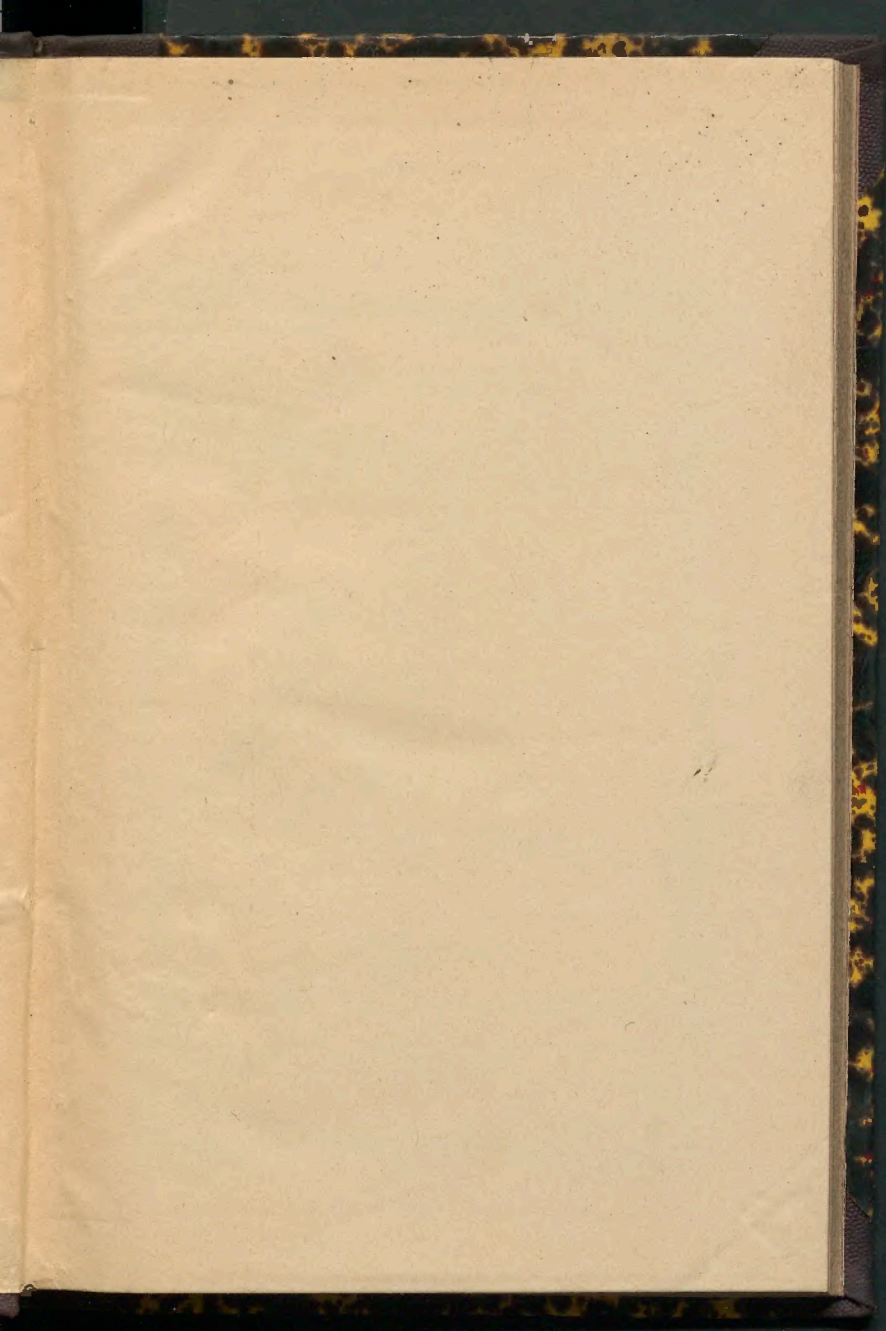

466

m. 666.

W. 666

ՉԷՔԻԼԷՆ
ԷՆՏԻՉԵԼԷՐ

ՎԷ

ՊԱԼՕՆ ԻԼԷ
ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԲ

ՄԻԻԹԵՐՆԻՄԻ

Ս. Կ. ԳՍԵՆԶԵՆՆ

ԷՏԻՖՆԷ

ՊՈՒԼՆԵՐ ԴԱԹՈՒԷ ՄԱԹՊԱՍԵՆՏԱ

1835

W. 466

ՉԷՔԻԼԵՆ ԷՆՏԻՇԵԼԵՐ

ՎԷ

ՊԵՂՈՆ ԻԼԷ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԹ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ

Մ. Կ. ԴԱԶԱԶԵԱՆ

ԷՏԵՐՆԷ

ՊՈՒԼԴԱՐ ԴԱԹՕԼԻԻ ՄԱԹՊԱՍՄԵՆՏԱ

ԹԱՊ ՕԼՈՒՄՈՒՇ ՏԵՐ

1885

اداره ولايتى معارف مجلسك ۸ نومروى رخصتنامه سياه
اداره باخار قتيوليك مكتي مطبعه سنده طبع اولمشدر

ԷՏՈՂՆԷ ՄԷԱՐԻՔԻ ՄԷՆԻՍԻՆԻՆ Յ ՆՕՒԷՐՕՂԸ

բուհաթնամէսիկէ

ՄՈՒԳԱՅՏԵՄԷ

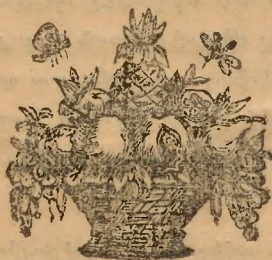
Հայը վաղըթտան պերու սեվկիւիւ միլէթ-
տալարըմըն միւթալ'տաւընա շայէթէ օլաճադ տէ-
րէճէ պիր չոգ քիւթիւպ ու ընայիլին թէրճիւմէ-
սինէ խահիչէր վէ արդուքէշ պուլունմուշ իտի ի-
սէմ տէ, պաղը միւշքիւթտան տօլայը պէր վէճհի
մաթ'ուպ մուաֆֆադ օլամամադտա օլտուղունտան,
պու տէֆա սայէի մուարիֆիլայէի Հաղրէթի ՓԱՏԻ-
ՇԱՀԻ տէ պէոյլէ պիր աճիղ թէրճիւմէյէ մուաֆ-
ֆադ օլտում:

Թէրճիւմէի աճիղտնէմ սեվկիւիւ միլէթտալ-
լարըմ ինտինտէ շայանը դասուլ օլունտուլու կէօ-
րիլտիւքտէ, էլսինէի էճնէպիյէտէ մէվճուտ տաճա
սիր չօդ լաթիֆ վէ լէղիղ հիքեայէ վէ բօմ'անլարըն
թէրճիւմէսինէ տախի ճիւրիէթ իտէճէյիսի պիլ իւ-
թաք՝ թէրճիւմէմտէ վաղը օլաճադ թէքեսիւր վէ

Բ

խաթայ՝ թըն տաճէնի ափով իլէ սէթրինի, սէյ-
կիւլիւ յիլլէթ տաշարլում հանդիսէն թէմէնի յիլ-
իսթիւհամ իյլէրիմ:

Մ. Կ. ԳԱԶԱՂԱՆ,

ՀԻՔԵԱՅԷԻ ՍԱՀԻՀԷ

ՊԻՐ

ՎԱԼԻՏԷՆԻՆ

ՁԵՔՏԻՅԻ

ԷՆՏԻՅԷԼԷՐ

Ա.

1842

Սէնտսի Յունուարըն սոն
Եղջի կիւնէրինաէ, Անվերտա մէմլէքէ.

Դ թի գիյատէ սօուգ օլուպ, սօղազ-
լար տախի պու մէվսիմէ միւթապաղաթ իլթ-
մէք իշիւն պէյաղլըգ իլէ փարլար իտի: Լարին
գար թանէլէրի եռմուշազ օլմայըպ, հաֆիֆ
թիւլէր կիպի իսթէտիլլէրի եերէ ինմէյէ միւք-

Թէսիւր տէյիլ իտիլէր. նիսպէլթ էն աօլու մօտիլլի
դաթը օլուպ, էվլէրին ճամլարընա չարիլպ
պատի սէպա տախի պիր քէօին խանէ դափու
սունուն էօնիւնաէ մուգիմ թէնէֆֆիւս իթ-
մէսինէ միւսաատէ պուլումայըպ հէր քէփ
օճադ էթրաֆընա ճէմ իթտիրմէյէ մէճպուր
իտէր իտի չէրնէ գատար քի ղիյաաէ սօուր
իտի ֆազաթ սապահըն սաաթ տօղուղու հէ-
նուզ վուրուրտու, լաքին ճումաա կիւնիւ բու-
ղար կիւնիւ օլուպ չօդ քիմսէլէր շէհիր իչինստէ
կէզինիրլէրտի Նէվճիվանչար աճէլէ եիւրիւյէ-
րէք ըսընմայա չալըչըրլարտը, ինթիյարլար էլ-
լէրինէ Նէֆէս վիրիպ, իշճիլէր տախի էլլէրիյէ
սըրթլարընա տէյէրլէրտի Օլ էսնատէ պիր
նէվճիվան խաթուն էտիսլանէ եիւրիւյիւչէ
Պուտիք նամ սօդադտան կէչէրտի, օրատաքի
էհալինին հալլէրինէ աշնա օլմաը միւշտատէ
օլունուրտու, զիրա պիր ֆազիր էվինտէն չը-
դըպ տիկէր պիր ֆազիր խանէյէ կիրէրտի,
վէ տըչարը ավտէթինտէ եիւրէյինին հօշնուս
օլմամաը սըֆաթընտան անլաչըրլարտը Սըֆտ-

Թէ կիպի ելլալուէսի տախի եագըլըզըլը օլաբող,
ագոխու իլէ ելլերի կիւղէլ պիւ տերիաէն մու-
հաֆագա խալէրէք. ապըլլատէտէն օրմար
պէտիհի իտի. Պիր խանէնին էօնիւնէ վաար
օլմուշ իլէրիլէ կիւրէճէլի էսնաաէ, երրագտան
թանըտըլը պիւ խաթուհու կէօրիւպ տօսթու.
Նաւն եագըլաշմառնա միւնթալըր օլաու. օլ վա-
ղըթ գարըլ կիտիւպ լաթիֆ վէ կիւլիմնէլէրէք
օնա տէաի :

— Սապահլար խալըր օլսուն, Մաքիամ, նա-
սըլաքն :

— Զ'օք էլի. եա սէ'ն.

— Շիւքիւր Ալլահա էլիլիմ, վէ էօյլէ պահթը
քիւշատ քի գատըր տէլէլիմ' նազլ իթմէլէ :

— Նասըլ օլուր քի. պուկիւն էլի հէվամըզ
եօզ :

— Պէնիմ իլիւն չօգ էլիտիր. Անճագ պիւ
սաաթ վար քի տիւշէքաէն դալղմըլըմ' վէ շիմ-
տիլէ գտար եիրմի'ֆուգարէ էվի կէզալիմ. Ահ,
սէվկիւլի Մարիամ, կէօսէննէ եօգսուզլուգ
քի ինսանըն եիւրէլի վաարէլէ գարէլ օլուր. Ահ.

լըդ մը տէրսին, սուսուզլուդ մը, հասթալըդ,
չըպլազլըդ . . . իշխտիլմէմիշ շէյ իշխտիլմէմիշ:
Ահ, պէն գէնէին օրտուղում իշխն քէնտիմի
պախթէյար աստ իտէրիմ: Գիրա փագլըլէրէ էյ-
լիքտէ պուլունմագ պէնիմ իշխն պէր պէօլաք
էյլէնճէ տիր:

— Գորդալըմ քի շիմտի աղլայճան, Աննա,
էէօլէրինին իշխնտէ եա լար կէօրիւօջում. պադ
քի օգտար տուղուլու օրնայառն: Պու գըշ
պիլիբ միսին փագլըլէրէ նէ գտար շէյ վերիլ-
տի, քէօմիւր, էթմէք բաթաթէս հէր պէր շէյ
զիյատէսիլլէ վերիլտի: Տիւն պէն տախի էլլի
ֆանիլըդ խնլա վէրտիմ: Գիրա քէնտիմին էօլլէ
վիս, նսխաք էվլէրէ կիլմէքտէն իսէ պալդա-
լարնէն վառիթասլլա վաբումն վերիլմէսինի
ալզու իտէրիմ:

— Մարիամ, մէն ֆըլաշալըդշ թանշմայօր-
սն հադիգաթէն պուլունտը տիլէնճիլլէր, ֆու-
դարալաշ սախի, քի սառագա խթէմէյի քէն-
տիլէրինէ սանաաթ առտ իտուպ սայըշլարն
մէրհամէթինէ նալլ օլնադ իշխն, մախսուս

Էրպիտէլէրինի երըթըպ փիտէրդեր՝ լաքին ճէ-
միսինի անկերէ գոյաս իթմէ: Այ՛, պէնիսկէ,
սանա պիր իշճի Փաթիլեասը կէօսթէրէյիմ, քի
անկերին լիպտալարը երըթըպ վէ խանէլէրի փիտ
օյնայըպ, սատագա իոթէմէյէ աշըղ տախի աշ-
մաղլար, իլըա դապուլ իթտիքէրինատէ մէմնուն
վէ մէսրուր օլուպ սուա խտէրէր: Օրուտտ ան-
լէրին սըֆաթընտա մէնդուշ պիր հէյպէթլի
աճըդ կէօրիրսին չօճուգլարըն օ՛ տօնուդ էլ-
լէրիլէ թուլթուլքարը սիյահ վէ գուրու եթ-
մէք, վալիտէլէրինին Ֆիդանլարը, փէտէրլէրի-
նին զամնադ դաթ՝ ումուտսուղլըր: Ահ, էկէր
կէօղլէրին օ՛ սըղընթըլը վէ հէյպէթլի ման-
ղարայը կէօրսէ, ինան պէնտէնիդէ դի, ճիւ-
ղիւ պիր ադչէ իլէ անլէրին հալինի պադմայը
միւթթէտիր օլաուղուն իչիւն քէնտինի չօդ
պահթըլ աւտ խտէրսին: Ահապ գատըր՝ մըսըն
օլ վաքըթ կէօղ հոշլարընը մէն իթմէյէ նէ
վադըթ չօճուգլար էշքաֆլընը իհաթա իթմիլ
ֆիսթանլըն ուճուռտան թուլթուպ սչըտը-
լար, վալիտէլէրի մէսրուրէն սանա պադար,

վետերլերն պէօյլէ պիր ումուլնազ եարտըմ
տան քէնտիսինտէն չըգմըլ օ՛չուգուր վէպու-
րուչմուշ էլլերիլէ էլլերինի սըղարազ կէօզ
եաշլարդլէ անլերի ըսլատրը: Անին տաիի ա-
նըն էլլերինի սըղմաման գապիլ տէլիլ: Սա-
հիհէն, Մարիամ, պէօյլէ տագիգալարը տէսհա-
թըր իթտիքնէ զայէթ մեթէէսիր օլույօրում:
Աննա պու մանգարայը նազլ իթտիղի վագըթ
տօսթը ասլա պիր սէօզ սէօյլէմէյիպ, Քիլիէն
հարճը պիր էսէր տախի կէօսթէրմէտի: Լաքին
Աննա միսիլլիւ քէնտի տախի միլթէէսիր օլ-
մուշտու. վէ պիր եաղլըք չըգարմըլ կէօզին-
տէն ճէրեան իթմէկտէ օլան կէօզ եաշլարընը
սիլէրտի:

— Աննա տէտի, արզու իտէրիմ պէրապէշ
Քագիլլերի կէզմէյէ. իւզէրլումտէ քեաֆի փա-
րամ վար: Պու կիւնիւմիւզիւ էյլիքիլէ կէշիւ-
լիմ: սանա թէսատիւֆ իթտիղիմ իշլան չօզ մէմ-
նուն օրոում:

Պու շէյ իւզէրլիմէ Աննա գիյատտէ մէսրուր
օլուպ, էյլիքիլլեր վաթլէրին ատէտինի չօ-

դալժաբը իշխն քէնտիւհնի պախժիյար տոտ
խտէրտի:

Լաքին հաճաքի, տօսթունուն կէրտիդի
էսնատէ էօնիւնտէ տուրմուշ օլտուգու խանէյէ
կիրմէյի ունութտու: Աճապ օլ խանէտէ տա-
իի Քադիր պուլունու՛րմու տէյու անլամաք
խոթէյիպ օրայա կիրիշի պիրինճի տէֆա օրա-
ճադ իտի, լաքին էօյլէ իճապ էթտի քի կիր-
մէտի:

Բ.

Հազիզաթէն օ՛ խանէտէ Քաքիր պիր Քա-
միլեա սաքին օլուրտու: Նալընըզ զինէթտէն
հալի վէ չըպլաք տուլարդար անլէրին չէքտիք-
լէրի էնտիշէլէրէ շահատէթ իտէրլէրտի մէ օ՛
կիւնէ գատար աճապ շու մէքեան պախժի-
յարըք կէօրմի՛ւշ մի տիր տէյի սօքուպ արայան
պուլընմամըշտը: Օտանըն հէվաար սօգաղէն հէ-

վասը միսկլիւ սօուդ օլուպ, բուծուպէթ տա-
խի ֆաղիրլերին լիպսալարլնա կէչէրաի. օճագ
իչինտէ սնճագ ճիւզի պիր վարչէ աթէշ եա-
նարտը, զիրա պիջ գաշ թահթա վարչասլնտան
մաատա անըն եէնիտէն եանմասլնա տայիր պաշ-
դա օտուն եօգտու: Օտանըն օրթտընտա պիր
տէօշէք օլուպ՝ իչինտէ պիր եալարընտա պու-
լունան հասթա պիր գըզ եաթար իտի, սըֆա-
թընըն բէնկի աթմըշ, ուֆագ գօլարը գու-
րումուշ, կէօղլէրի չուգուրլանմըշ. սղ վագըթ-
տան ֆաղիր գըզըղագըն տէօշէի գապլիս-
թանա թահվիլ օլաճադը պի իշթիպան իտի:
Անէ եագըն պիր նէվճիվան գաւոշն պէօյիւ-
ճերէք թաշ իւղէրինտէ օթուրմուշ, էլլէրիլէ
կէօղլէրինի գաիւամըշտը. էլպիսէսի տիլէնճի
էլպիսէսինէ պէնղէմէիպ, խիէքտէն իմալ օ-
լունմուշ իտի. լաքին վագըթ անըն բէնկինի
սօլտուրուպ վէ իւղէրինտէ իշլէմիշ օլտուղու
ֆարպալպարտան քէնտի ֆաքիրլիյինի սէթը
իթմէք արղուսընտա պուլունտուղու անպաշ-
լըրտը: Պագէն միւնգ աթը պիր սէաա չըգտըրպ

կէօղ եաշխարհընդ փարմագ տրախորնտան ա-
 գրորը խախ Վէ գըղը ճիւղի պիր հարաքէթ
 իլթսէ, անխտէ վալիտէսի թիթրէյերէք պա-
 շընը դալտըրըպ աղայտրադ վէ գօրգու-
 իլէ հաաթանըն սօլմուշ սըֆաթընը միւշատտէ
 խտերէք, թէքրարէն եօրգանը անըն տօնմուշ
 թէնինէ չէքիպ, պատտէ աղայտրադ եինէ գա-
 թի ումուտ թաշ իւղէրինէ տիւշերտի: Օտատա
 տերին պիր սիւքիւնէթ հիւքմիտերէք. եալը-
 նըղ ճամխորա չարփան դար սէտասըյլա բիւզ-
 կեարըն օճաք տէլիլինտէն չըքարտըղը սէտա
 իշխտիլիրէտի:

Պիրապ վադըթ սօնրա գանն իտերսին քի գա-
 տընըն իւղէրինէ պիր կէվշէքլէք կէլտի, զիրա
 գըղը տախի աալա հարաքէթ իթմէդտի. պաշը-
 նը եօգարը գալտըրմայուպ, կէօղ եաշխարը
 տախի փարմաք տրախորնտան աղմադա ֆէ-
 րադաթ կէլմիլիէրտի: Օտատ պիր գապրիսթա-
 նէ պէնդէրտի քի քէնտիսինէ՝ ալիտ օլանը գա-
 պուլ իթտիլինտէ պիր տախի աալա աչըրմադ:

Նախեալ օճաք թարաֆընտան պիր դայիֆ
սէտա իշխուլտի, քի տէր իտի:

— «Վալիտէճիյիմ, սէվկիւլիւ վալիտէճիյիմ,
ա՛ճ ըմ »:

Պու նիյադը իտէն օճադ քեօ:էսինտէ օթու-
րան պէշ եաշարընտա պիր չօճուգ տու: Տիշ-
լէրի պիր պիրինէ վուրուպ, սրթմատան թու-
թուլմուշ միսալի սօուգտան տօնուպ թիճըէր
իտի:

Քատըն կէրէք անըն սէտաւընը իշխմէտի
եախօտ նիյադու արզուսունը իքմալիթ մէք էլին-
տէ օլմատըղընտան ճէվապ վիրմէյիպ սիւքիւթ
իթտի: Պիրադ վազըթ եինէ էվկէլքի տէհէ-
թէնկիզ սիւքիւնէթ հիւքմ իտուպ, պատէ-
հու սէտա եինէ եիւքսէյաի:

— «Մէվկիւլիւ վալիտէճիյիմ, տէտի աճըգ-
տըմ: պանա պիր լօղմա էլմէք վէր »:

Պու տէֆա վալիտէսի չօճուղունուն աճըլը
ոէտասընտան պօշընը դալտըրըպ մատէրանի
եիւրէյի պըլադ եարաոր միսալի եարալունըպ,
դաթիուսուսուպըղընտան կէօղլէրի փաղըլ-

տախտադ, ազլայլայ տէտի.

— «Այլկիլի Օննիկիմ Ալլահ ազլընու սուս
օյ: Աիւզէլ էվլասըմ, պէնտէ աճըզտան էօլիւմ
տէրնէսինտէյիմ, նէ ետիաւըմ, պիր շէյիմիզ եօզ:

— Լաքին վալիաէ, պէն չօզ, աճըզտըմ . . .
պիր ուֆաճըզ լօզմա էթմէ քտէմի եօզ: Ձօ-
ճուզուն սըֆաթքնտա աճըք ալամէթի մէն-
դուշ օլուպ պու սէօզիւ էօյլէ եիւրէքտէն
սէօյլէմիշ խտիքի, վալիաէսի տայանամայուպ,
գաթ ումուտանի ամէյիլաթա դօշար միտալի
եէրինտէն սըրայլայ, կիտիպ գիդրէր էլինի եօր-
դանքն տիպինէ սօգուպ ուֆազ պիր էթմէք
չըգարտը, վէ չօճուղա տօղրու կէրէրէք:

— «Այ, Օննիկ, տէտի, պէն պունու ֆա-
գիւ գըզ գարտաշըն իչիւն սազլաֆշըրտըմ, լա-
քին դանն իաէրիմ քի ալթըզ քէնտիաինէ
լուզումի եօզ, գաժալլըզ ուզուճաղըզ: Մատէ-
րանի եիւրէյինին աճըսընտան, սէսի քէսիլտիս
Լաքին Օննիկ էթմէյի կէօրտիլյինտէ, ազլընըն
սուլարը ագարադ, գուրտուն գուրպանընը
դափտըշը միւսիլլիս իրի էլլէրինի տչարադ

գօշուպ էլծմէյի դափտը. Ապիտէսի հասճա-
նըն եանընա ավսէթ խաուպ. պիրաղ տիգդաթ-
լընա պագտըդտան սօնրա պայլըլըպ եերէ
տիւշտիւ. Լաքին օ պիր չօճուք՝ զայէլծ մէս-
լուր օլուպ տէրադապ էլծմէյի աղղընա կէօ-
թիւրիպ վահչիճէ ըսդտը, վէ նըսֆընտան պի-
յատէսէնի եէսիյինտէ ֆարիշ կէլիպ, դաքսն
լօգմա իւգէրինէ հաղմ՝ խաէրէք պագդպ աղ-
ղընը տալիս եագդտըրտը իսէ տէ, եէմէտի:
Պատէ պարա գալգարաղ ուսիլիյէթլէ վաղի-
տէսինէ եադլաշըպ, ույուր զանն խաուպ
ույանտըրմագ իչիւն էլինի սարստը, վէ էլծ-
մէք լօգմասընը ուղաստարագ յաթիֆ պիր սէ-
տա իյէ .

— «Սէվլիւլիւ վալիտէճիղիմ, ա՛լ, Մարիամ
իչիւն տէ պիր լօգմա սագլատըմ: Պէն տահա
աճ վէ զալիֆ իմ, լաքին վիտէրիմ կէլտիյին-
տէ պանա պիր վարչա էքմէք տահա վէրիւ-
սին տէյիլ մի»:

Պիչարէ գատըն անը տէրադուշ խաէրէք
եիւրէյինտէ սըղտը. լաքին պիրաղ վարըթ

կէշտիքսն գօլարը կէվէիիպ, տույմատան շօ-
ճակու աշաղը գօյտը, վէ պիշարէ եինէ էվ-
վէլքի հաշինէ կիւփիթար օլտու: Օննիկ եա-
վաշա գլղգալնաաշընա եագլաշըպ վէ սա-
րարմըլ օլան սըֆաթընա նագար իթաիքտէն
սօնրա, ույու տպհա, սէվիլիլի Մարիամիկիմ,
տէտի, պատէ աթէշին եանընա կէլիպ, եինէ
օճադ քէօշէսինտէ օթուլուպ, սիւքիւթ
օլտու:

Պու էանատէ իտիքի Աննա եշրագտան քէն-
տի տօսթուներն եագլաշտըլընը կէօլիպ խա-
նէ էօնիւնտէ տուրմուշտու:

Թէմօմ պիւ սաաթ պիշարէ վալիտէ պահ-
ըլ թէֆէքքիւրէ տալարադ, քէնտի տախի աճ-
լըք հիա խոուպ, վէ սըգընթըսնտան
պայըլմաք կէլիրտի. լաքին քէնտի աճըղքնը
նաաշլ ալիւլէնէպիլիրտի, քէնտիսի քի
էվաաշնըն էօլիւմ հաթաղընըն եանընտա
տուլուպ աղվարըթտա սօն նէֆէսինի վէրէ-
ճէք տէյու գօրգարըտա: Պիւ վալիտէ տա,մա
վալիտէ տիւ, կէրէք զէնիլին կէրէք Ֆուգարէ,

խոթէր պախթիյար խոթէր տէյիւ, պիր վալի-
տէնին էվլատը իւզէրինէ էտինտիյի մուհապ-
պէթ կիպի շէտիտ տուլլու հօգ. արբ պու-
տիննեապէ, խուսուսա օլ վալիտէնը քի էվլատ
լարընը պիւլիւթմէք իշին շէքմիշ օլտուքլարը
էլէմ վէ էնտիշէլէրի տէր խալթուր էտէրյէր:
Սաաթ օնտա՝ վալիտէսի վէ Օննիկ եէրլէրին,
տէն սըչրայարագ.

— «Ա՛հ, իշթէ փէտէրին, Օննիկ :

— «Ա՛հ, իշթէ՝ փէտէրիմ՝, վալիտէ » .

Մէսրուրիյէթլէրինտէն սըֆաթլարընըն մահ-
սունիյէթի կիտիսլ՝ կէլէնէ տօղրու խոթիզպա-
լէ կիթտիլէր, լաքին օտատան տըչարը չբդ-
մադտան պիր ատէմ իշէրի կիրտի. Օմուղու իւ-
զէրինտէպուլունան դարլարը սիլքէճէղի էնա-
տէ, Օննիկ փէտէրինի պիրադտահա եագընա կէ-
թիրմէք արզուսունտա պուլունտուղու միսիլլու
էլինտէն թութմուշ չէքէրտի. Ատէմ՝ օ պիր
էլինի զէվճէսինէ ուզատարագ վէ տէրին մահ-
սունիյէթ իլէ,

— « Թիւրեղա, սէֆիլիզ. Մտպահտան չիմ

տիյէ գաւար արապաւնէա թիմուր եօլա գարիւս
սուրտում, լաքին հիշ պիր շէյ գաղանամա-
տում, գաթ' ումնւտսուղուղումնան նէ' եափա-
ճաղքմը պիլէմէյօրում էօլսէյտիմ' աահա էվ-
լ'ա օլուր տու » :

Պունու տէյուս պաշը օմնւղունա տիւշէրէք
կէօղլէրի տախի երէ տօղրու տիքիլէրէք, շիտ-
տէթլէ տամարլարը վուրմաղա պաշլատը, Զէվ-
ճեսի պունուն հալինի կէօրիւ քէնտի ուղքն-
թըլաքնը ունութտու. պօյնունա սարըլարադ
վէ աղլայսրադ տէրիտի :

— Ահ, Փրանկիակոս, էօյլէ շէյ սեօյլեմէ,
նիհայեթինէ գատար պու հալտէ գալմայըդ :
Պիղիմ' պէօյլէ սեֆիլ օլմամըղա սեպլ'պ սէն
տէյիլ սին :

— Փետէր, փետէր, պաղըրտը ուֆադ չօ-
ճուդ, աճըգտըմ', պիր փարչա էթմէք վէրին-
միսին պանա :

Պու սէօղլէրտէն փէտլրինին բենէի աթըս
ճէմի աղասը տիթրէյէրէք վահշի պագըչլա
չօճուղա պագտը, օ' տախի գօրգուս օճա :

դըն տրգասընա չէքիւէրէք աղլայտրուք պաշ-
լատւ տէմէյէ.

— «Սէվկիւլիւ փէտէրիմ, պիք տահա ետփ-
մամ» :

Օլ վաքըթ իշնի, ետրք գափաղը կէօզլ' -
րինի քէնտիսինէ չէվիրմիշ օլան օլ պիշարէ
նան չէքիշէն գըզըն աէօշէյինէ ետգլալըպ ա-
նա պիք քէրրէ պազտը .

— «Թէրեզա, աէտի, ալթըզ ստաղդրա մէ-
նալիմ գալմատը, նիհայէթ օլ հալէ տիւչալ
օլտուք քի . . :

— «Նէ վար, եւա բապպիմ, նէն վար» :

Իշնի քի ֆիքսինտէն խթէմէյէրէք պիք
դարար վերմիշտի, պիրտէն բահաթլանըպ, վէ
ֆիզանլարըյլա նէ տէրէնէ զէվնէսինէ քէթ
վերմիշ օլտուզունու ֆէհմ խտէրէք, անքն
էլէնի թուլթուպ եիւրէքսիզ պիք թարպլա
տէտի.

— «Թէրէզա, պիլիքսինքի էվէնտիյիմտէն
պու կիւնէ գտար չալըշտլ, ապա պիք կիւն
սէնի վէ սէվկիւլի էվթաշտըրըմը աճ պըրազ .

մամբը մի Խմտի եագորչը մը քի օն սէնէ չա-
 ւոյտը գտան սօնրա տիւենմէյէ պաշլալմ։ Եա-
 գը շըդ ալլը մը քի տայիմա անլըմըն թէրինէն
 գազանտըղըմ էթմլյի շիմտի սայրիւէրին-
 տէն գափու գափու իսթէյիմ։ Թէրէզա,
 էօլիւմ տէրճէսինտէ օլսագ տալսի պէն պու-
 շէյի եափամամ։ պու շէյ իւղէրինէ տիւշիւն-
 տիքճէ ութանտըղըմտան գըրիդըրմըզը քէսի-
 լիյօրում։ Տիւենմէ.ք, խայրը, աղ պիր վաքըթ
 քէնտիմիլի գայըրմաք իշիւն սահա պիր շէ-
 յիմիզ վար տըր։ Հագիգաթէն եիւրէյիմ փար-
 շա փարշա օլույօր, լաքին իճապ էթտիլինտէ
 նէ եափալըմ, եիւք թաշըտըղըմ արապայը
 չըգըպ պու կին բագարա կէթիւրիպ սաթա-
 յըմ ինթիմալ քի օլ էսնատէ պիր իշ պուլուպ
 անտէն գազանտըղըմ ադչէ իլէ տիկէր պիր
 տըապա սաթոււն ալընճադա գտար կէչինիլիզ։
 Տահա եարըմ սաաթ գտար սապը էթ, սօլու-
 էլ իլէ սիդէ տփտէթ էտէրիմ)։

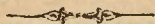
Քէնտի եէվմիլէսինի գայըրմաք իշիւն պու
 ադապանըն իշճիլէ չօք լուզումու վարտը. պու-

Նուն իշխան անդն սաթըլմատընա նէ տէրէճէ մահստնիյէթլէ դարար վէրիչի թէաճիւպ օլունմաղ: Ձէվճէսի տախի պու շէյ իւղէրլնէ ուղ միւքէտաւեր օլմատը. լաքին մատէրանի եիւրէյի՝ քէնտիսինի էվլատլարընը դայըրմաղա մէճպուր իտուպ, ղէվճինին դարարընա բույրիղա կէօթէրէրէք տէտի:

— « Աիթ, կիթ, պու կիւնքիւ բազարտա արապաճըղընը սաթ, ղիրա պիչարէ Օննիկի միղ աճլըգտան էօլիւպ, պէն տախի կիւճ հալ իլէ սյադ իւղրէ տուրապիլէյօրում. վէ օրատէ ֆագիր պիսուչ գուղուճըղաղ ինիլէյօր . . . Ահ, նի՞չիւն սէն տախի կէօյտէքի մէլէքլէրին եանընա դօշմայօրսըն, սէվ կիւլիւ էվլատըմ »:

Եինէ կէօղ եաշլարը ադմաղա պաշլայըպ, վէ իշճինին տամարլարը տախի եէնիտէն սաբ. « շլտը. ղիրա դաթիումուտսուզլուդ անլը իւղէրլնէ օթուրմուշուտու. լաքին քէնտիսինէ կէլէրէք, չըգըպ էվտէն կիթտի: Նակեահ տրապոնըն սէսի ուլընտը քի իշճի աճէլէ իլէ

կէօթիւքէյօրտու. լսքին տղ վաղըթտան եր-
բաղ լանաբաղ՝ սէս տտիսի քէսիլտի:

Գ.

ՅԼ կիւնքիւ բաղարտա Ֆօգօն համ քիւչիւք
սօգաղըն քէօչէսինաէ, տայիր էշեալէր իլէ պէ-
րապէր իքի թէքէրէքի պիր ուֆաք տրապա
տաիսի վարուը. եանընտաաւ պիր ատէմ պու-
լունուբտու քի՝ էլէքրինի կէօյիւ իւղէրինաէ
պիր պիրինէ կէչիքմիշ սիւքիւթ օլտուպու հալ-
աէ կէօղէրինի՝ պիրաղ երբաղտա՝ պաշքա
շէլէրին սաթըլմաալլա մէշըուլ օլան թէլ-
բալա չէվիրմիշտի: Պաղէն պու աւաամ տյաղ-
լարընը եէրէ վուբաուղունտան, անըն կայէթ
միւքէտտէր օլմաալ տպիաշըլըրուը. վէ օ՝ կիւ-
նէ դառար եէվմիքէսինի դալըրմէշ օլտուպա-
տրապանըն իւղէրինէ պաքուըքնա պահըլ թէ-
քիքիւքէ տապարալ:

Պէօլէ պիր միւքէտտէր հալտէ տուրտու-
ղու էսնատէ, իքի խաթուն բազար եէրինէ
կէլտկէր. իշնինն պօղուլմուշ սըֆաթը ան-
լէրաէն պիրխանին նազարը տըգգաթընը ճէլպ
խուուպ, Ֆօգօն նամ սօգաղըն քէօչէսինտէ
տուրարաք, տօսթունա տէտի.

— « Կէօբտի՞ւն մի, Մարիամ, պու ատամէն
սըֆաթընըն մահսունիէթինի:

— Հանկը ատամէն, սէվկիւլիւ Աննա:

— Սեռողընը եէրէ վուրան. պա՛ք, գօլարը
նա՛սըլ չէքկըմիշ տիրէր: Պիւմիշ օլ քի, Մա-
րիամ, պու պիշարանին պիրի տիր . . .

— Իհթիմալ տըր, լաքին քիմ պիլիր պու
հարաքէթին խըրա տլամէթի օյմատըղընը:

— Խայրը, Մարիամ, սահիհ սէֆիլէր սը-
ֆաթլարընտան էօյլէ կիւղէլ թանըլըրլար քի
վաք եիւրէքի օլանլարը քէնտիլէրինէ ճէլպ
խուուպ սըրտաշ խտէրէր: Պունա նիսպէթէն,
քէօթիւ վէ խըրսը քիմնէլէրէ նազար գըլմաք
իշիւն իզըրա՛ն իթմէտիւքճէ միւքթէտիր օլա-
մազսըն: Պէն եանըլմամըլըմ տըր, սէվկիւլիւ

սօսմամբ, պու իշնի քէնտի էնտիշէլէրինի գը-
շըն ուզունլուզունտան չէքմիշ տիր: Նազար
էթ քէնտի էլպիսէլէրինէ, նէ՛ երբթըք վէ նէ
տէ վիս տիրէր: Նանընա էլտէլիմ, պէն դա-
հրըլարընըն էսպապընը ոօրմաղա ճէսարէթ է-
տէրիմ:

Իբի սօսմլար իշնիյէ տօղրու կէլմէյէ պաշ-
լատրլար, լաբին քէնտիլէրինտէն էվվէլ քէղա
իշնիյէ պէնպէյէն տիկէր պիր ատամ եանընա
եազլաշոր, վէ ումուդունա վուրարաք,

— «Նէ՞ տէրսին, Փրանկիսկոս, պու կիւնրի
հափայա, զիյատէ սօուգ տէյիլ մի: Ալէլ պէ-
րապէր, սանա պիր դատէհ ըսգը իշիրէլիմ »:

Պիշարէ իշնի ումուզլարընը սիլ քերէք առ-
լա ճէվապ վէրմէտի: Տիկէրի հայրէթտէ գա-
լարաք՝ եիւպիւնէ պսօզըպ՝ սըֆաթընըն ըէնէ-
սիզլիլինի կէօրտիւքաէ,

— Փրանկիսկոս, պաղըրտը, նէ՞ն վար, սէվ-
կիւլիւ տօսմ ում:

Եինէ ճէվապ եօղ ուտու. օ՛ էսնատէ իբի
խաթունլար պունլարըն միւքեալէմէլէրինի տա

հա կիւզէլ իշխմէք իշխն եաքլաշմաղա վա-
ղըթ հախնտիլէր:

Նիհայէթ Փրանկիսիոս եալաշ վէ քէսիք
սէտա իլէ պէօյլէ ճէփապ վէրտի:

— Ան պանա, Վրիդոր, բազք իշխմէյէ
խիթէյօրսուն. լաքին պէն պիլը դատէն իշքի
իլմէքաէն իտէ՝ էօյմէյի տահա չօդ արդուլէ-
րիմ: Ելէր պիլմիշ օլտան, տօսթում, նէ՝ սէ-
ֆալէթտէ պուլունտուղումու . . .

Աս սէօյլէրի էօյլէ միւքէտաէրանէ սէօյլէ-
միշխաի քի, Վրիդորուն եիւրէյի վարչա վար-
չա օլտու. էյլէնճէ թարգընը պրադըպ, անըն
էլինի թութարաք տէտի:

— «Փրանկիսիոս, սէվիլիլիւ տօսթում, նէն
վար. իւզէրինաէ էօլիւմ ալամէթիլի կէօրէ-
եօրում. Թէրէ՞զա մը էօլաիւ նէ՝ օլտու»:

— Խոյրը, խայրը . . . տօսթումուլ պու-
լունտուղուն իշխն, տուր քի սանա հէր շէյի
եէրլի եէրինէ աննատայրմ: Զանն էտէրիմ պի-
լիւսին, էօյլէ տէյի՞մի, Վրիդոր, քի պէն չալըշ-
մաւ՝ իլէ նաֆադամը պուլմաք իշխն թէնպէլ-

լիք իշմէմիշ իմ. վէ շիւքիւր Այլահա պու-
կիւնէ գտար տայիմա գայլըմըմըմ, լաքին
շիմտի իշիմ եօգ: Սէվկիւլիւ Թէրէզամ իօի
կիւնտէն պէրու ասլա պիր շէյ եէմիշ տէյիլ
տիր. Օննիկին աճլըգտան տիլի գուրումուշ
օլուպ, Մարիամիկ տախի պէլքի շիմտիյէ գը-
տար ահրէթէ ինթիգալ իշմիշ տիր. պիշարէ
վախտէսինն սօուգտան վէ չէքտիլի սէրէն-
ճամլարտան սիւտիւ քէսիւնիշ տիր: Պունլարը
աէրհաթըր իթտիքճէ, Գրիգոր, ինան պանա
քէնտիմի էօլտիւրմէք արղուսընտա պուլու-
նույօրում: Էկէր պէնիմ եէրիմտէ սէն օլմուշ
օլապտըն, տիլէնէպիլիճմիտին:

—Տիլէնմէք մի. գապիլ տէյիլ, էլլէրիմ ի-
շէ եաղատըգճա իմքեանը եօգ:

—Ահ, պէն տախի պէօլէ իմ. լաքին իշ օ
գատար ուղատը քի՝ պու կէօրտիւլիւն արա-
պատան մատտա նէյիմիղ վարսա բէճինէ գօ-
տուք: Պունու սաթմամաք իլիւն նէ՞ գատար
վաղրթ խտարէ իլէ եսլատըգ. լաքին մատէմ
քի Այլահա պէօլէ իսթէյօր, պու տախի սա-

թըրն զէվճէմէ վէ էվլատարըմա էթմէք
կէօթիւրմէք իչիւն . . . էլ վերիր քի թէլլալ
չափուդ կէլսին . . .

—Իշթէ կէլտի . . . սէջլէ պանա, Փրան,
կիւկոս, սէն շիմտիյէ քատար տահա Պուտիք
սօղաղընտա՞մըպըն:

—Էվվէթ:

Օլ էանատէ իշնինին տուրմուշ օլտուղու
հէրէ թէլլալ սանտալիյէի գօյուպ օթուր-
տու, վէ պաչատը օլան սէտասը իյէ պաղլը-
մաղա:

—« Սաթուն ալանլար, պուրայը կէլինիլ,
արտապ իսթէյէնիեր, պուրայը կէլինիլ »:

Իշնինին սըֆաթընտա պիր մէսըուրիյէթ ա-
լամէթի կէօրիւնաիւ:

Իքի տօսթ իսաթ ունյար քէնտիլէրինին շաղ-
լըղընա սէպէպիյէթ վերէն շէյ իւղէրինէ միւ-
քեալէմէյէ պաչատըլար:

Թէլլալ հինէ պաղլըրը-

—« Բի՛մ վերիր պու արապա իչիւն օթուդ
ֆրանք: Օթուդ ֆրանք . . . եիրմի պէշ ֆը-

րանք . . տահա եէնի օլան պէօյէ պիր ա-
րապա իշխան, պիր շէյ տէյիւ . . . եիրմի ֆը-
րանք » :

Խաթունլարտան պիրիսի պու սօն ֆիյաթէ
գապուլ իտէճէյինի պաշը իլէ անլատըպ թէլ-
լալ եէնէ պաղըրտը.

— « Եիրմի ֆրանք, եիրմի ֆրանք, արթուր-
րան եօգ մու ».

Օրատա հաղըր պուլունանլարտան պիր գաշ
քիշի աղ պիր շէյ արթուրտըլար. լաքին նէվ-
ճիսկան խաթուն անէրին տէտիյնտէն տայիմա
պիր տահա զիյատէ վէրիր իտի:

Արթուրանլարըն տէտիքլէրինի աննամուք
իշուն թէլլալ էօթէ պէրի գօշարագ պաղը-
րըր իտի:

— Եիրմի պիր ֆրանք.

— Եիրմի իքի ֆրանք.

(— Եիրմի իւշ ֆրանք.

— Եիրմի տէօթ, եիրմի պէշ, եիրմի աթը
եիրմի եէտի ֆրանք.

— Եիրմի եէտի ֆրանք . . . պաշգա արթ-

տըրան եօդ մու, ճելապ վերէն քիմէ եօդ
մու: Էօյլէ խէ սէնտէ դալտը, խաթուն, կիւ-
լէ կիւլէ գուլան:

Սնա թելալէ պիր քաչ սէօղ սէօյլէտի.
թելալ տախի պիւթիւն սէսի իլէ պաղը-
րարաք.

—Փարայը ալաճադ օլան արքամտան կել-
սին քի վերէլիմ, տէտի:

Իշնի թելալըն խանէսինէ կիտիպ փարասը-
նը ալըպ, սոն տէֆա օլարաք մահսունանէ ա-
րապասընըն իւզերինէ պադտը, վէ էվէ կիտէ
ճէյի էսնատէ, խաթունլարտան պիրի քէնտի-
սինէ եադլաչարադ, տէտի.

—Պսդսանա, պիր տղ փարա գազանմանը
խթէբմխին:

—Սնա նէ՛ կէօնա խըտմէթտէ պուլունա,
պիրիլիմ, խաթուն:

—Իսթերիզ քի պու արապայը պիղիմ է-
վէ գատար կէթիլէսին

—Խաթուն. պիր էլզէմ մառլահաթըմ օլ-
տուղու իշնէ կէօթիւրէմէյճէյիմէ չօդ եանարըմ:

Աննա ղիյատէ մէրհամէթլի օլուպ, Ֆադիր-
լէրի քէնտի տօթթունտան ղիյատէ թանրաղ-
ղընտան, երրաղլանմաղա պաշլայան իշնէյէ

Պուսիք սօգաղընտ կիտէնէյիզ, աէաի:

—Օլ վագըթ հաղըրքմ, խաթուն, սիզէ
խըզմէթ իթմէյէ, ղիրա պէն տախի օրայա
կիտէյօրում:

Իշնի էլէրէյէ արապայը թութարաղ, վէ
եօլ իւզէրինէ սէրիմիշ օլան պիր չօդ էշեա-
լէր իւզէրինաէն տըզդաթ իլէ կէշիրիպ. աճէլէ
եիւրիւյէն իքի խաթունլարը թէաքիպ էտէր
խտի: Քէնտիտինն օլան արապայը, շիմսի
տիկէրինն էվինէ քէնտի էլիլէ կէօթիւրաիւ-
կիւնիւ տէր հաթըր իթտիքճէ, շէտիտ պիր
քէաէր եիւրէյինի սըզարըտը. լաքին ալմըշ
օլաուղու փարայլա քէնտի կիւզէլ գէվճէսինն
ղանըր եաշլարընը սիլմէյէ կիթտիլէնի պիլաիւ-
կինտէն, գալպինն քէտէրի թէսէլլիյաթա
թահվիլ օլուր ուտու:

Եօլտա խաթունլար քէնտիտինի պիր տիւ-
քեան էօնիւնտէ տուքտուրարաղ, արապա ի-

չինէ պիր թօրպա բաթաթէս, իքի-իւչ պէօյ-
իւք էթմէք վէ օտուն գօնուլուպ, Աննա տա-
խի քէնտի էլիյլէ իչինէ թօբրաքտան իմալ՝ օ-
լունմուշ պիր գապ եէրլէշտիրտի:

Պուտիք սօյաղլնա վտարլ օլտուքլարընտա
իշճի արապայը ներէյէ կէօթիւրէճէյինի սիւալ
իթտիքտէ, Աննա՝

—Իլէրի կիթ, տահա երրագ տրր տէյի
ճէվապ վէրտի:

Լաքին իշճի սապահլայըն Աննանըն տուր-
մուշ օլտուղու խանէնին էօնիւնտէ արապայը
տուրտուլթարագ, տէրունի հիյէթի թէհայիւ-
րիւնին զապթընա միւքթէտիր օլամայըպ, էր-
քլեսնի պիր թարղլա տէտի:

—Խաթունլար, ըէճա խտէրիմ, պիր տաղի-
դա պանա շու էվէ էիրմէյի միւսաատէ պու-
ետուրուն:

Էմրինի վէրտիքլէրինտէ, դարույու իթիպ
իչէրի կիրտի. խաթունլար տախի անէ միւ-
թէաղըպէն քէնտիսիյլէ պէրասլէր օտանըն ի-
չինէ կիրտիլէր:

Աննա վէ տօսթու միւթէհայիւր տօնուպ
գալտըլար. զիրա թէմաշա իլէ տիքլէրի ման-
զարա զայէթ հիյսէթլի օլուպ, պիր գատըն
եաթաղըն եանընտա օթուրմուշ վէ պաշընը
օնա տահամըշ: Էօլիւ միսալի սէրէլմիշ, կէօղ-
լէրի գափալը վէ սըֆաթընըն ըհնկի պիւս-
պիւթիւն աթմըշ կէօրիւնիւրտիւ:

Քէնտիլէրինին իչէրի կիրտիքլէրինտէ, ու-
ֆազ չօծուդ՝ վալիտէսինին տույդուտան հալի
օլան էլլէրինտէն թուլթմուշ՝ պաղըրըրտը.

—Սէվկիւլիւ վալիտէճիյիմ, աճ ըմ, պիր
լօգմա էթմէք վէր, ըհճա իտէրիմ:

Ձէվճի խաթունլարըն օրատա հաղըր պու-
լունմայարընտան խապէրի օլմայըպ, պէվճէսի-
նէ տօղրու գօշուպ գաթի ումուտանի պիր
սէտա իլէ օնա սէս վէրտի. տէրունի մէյու-
սիյէթինտէն քէնտի սաշլարընը եօլուպ՝ կիւճ
հալ իլէ պիր քաշ սէօղ սէյլէյէպիլիւրտի:

—Թէրէզա . . . աճ պէնիմ սէվկիւլիւ Թէ-
րէզամ, պիշարէ գարը. Յա՛ Բապպիմ, էօլ-
տի՛ւ մի նէ օլտու . . . աճլըգտան վէ սօուդ-

տան հօլմուշ: Նէ՞ ետիտըգ քի պէտքէ մուռի-
պէթլէր կէլսն պաշմըզա տէլի պաղըրըրտը:
Պաղտէթէն մասա իւղէրինտէն պիր պուչադ
գափտը: Աննա որս հալի կէօրիւնճէ, պաղը-
րտըրտը իւղէրինէ դօշտու վէ էլինտէն պու-
չաղը ալըպ:

— « Զէվճէն հօլմուշ տէլիլ տիր, տէտի-
Ալ շունու, չափուդ դօշ պիր աղ շարապ ու-
թըն ալ »:

Պունու տէյուպ, էլինէ բարա դօտու: Փշ-
րանկիիկոս բարայը ալտըգտա օգ կիպի օտա-
տան տըշաըը դօշուպ նապէտիտ օլտու:

Աննա՝ գըղգարնտաչա մախսուս օլան տըղ-
դաթլա պիչարէ գատընը գուճաղընա ալարաթ
ճէպինտէն պիր վօրթուգալ չըգաթըպ հառ-
թանըն սարը տուտաղլարընա որդտըգտան
ռօնէրա պիտ թարափտան տաթի էլլէրինի օ-
վալարտը: Ահօղլէրինի տալըղընը կէօրիւնճէ,
Ալլահա շիւքիւր վէրտի:

Պու էսնատէ Մարիամ տաթի պօշ տուր-
ախյարադ, ուփադ չօճուղուն հիյտղընը իշիթ-

տիյինատէ, արասպայտ տօղրու սիյիրտիւ, պիր
էթմէք իլէ թօրադտան ետիւրիւշ օլան գա-
սլը կէթիրէրէք, չօճուդա օճադ իչինէ աթէշ
դօմատընը սըմարլամիշ տը.

Մննիկ էթմէյի կէօրիւնճէ, իւղէրինտէն կէօդ-
լէրինի դալտըրամայըպ, պիր փարչա իսթէտի
Սասլահլայըն ֆուդարէլէրտէն իքրահ էտէն
Մարիամ՝ չօճուդուն իսթիրասլընը կէօրտիք-
տէ, եիւրէյի էօյլէ հարաքէթ էթտի քի, էլի
իլէ մասանլն իւղէրինտէն պըչաղը ալըպ էթ-
մէյի քէստի:

—«Ա՛լ էվլատըմ, տէտի, իսթէտիյին դա-
տար եէ՛: Պունտան պէօյլէ ասլա աճըղդ չէք-
մէյէճէքսին »:

Չօճուդ մա էլ մէմնունիլէ էթմէյի ալըպ, ա-
նըն էթտիլի էյլիկէ մուդապիլ էլինի էօբիւս
պաչլատը էօյլէ լաթիֆ պադըշլա Մարիամա
պադմաղա քի, կէօղիւնտէն ճէրեան իտէն
եաչլարըն սէթրի իչիւն, պաչընը օ պիր թա-
րաֆա չէվիրմիշ իտի:

Օլ էմնատէ վսպիտէսի մէսրուրիյէթլէ կէօդ.

չէրինի հազմ խտէրէք եւմէք իլէ մէշղու օրան
էվլատրնա չէվիրտի Գապիլ քի քէնտի էյլիք-
փերվէրինէ թէշէքքիւր սունմադ արղուսընտա
պուլունույօրտու , լաքին զէվճինին ալտէթի
պու շէյի մէնն իթտի: Ձէվճի քէնտի գարը-
սընըն հայեաթտա պուլունտուղունու կէօրիպ
էլինտէքի շիշէյի մատանըն իւպէրինէ գօտաւք-
տան սօնրա, անէ տօղրու գօշարադ, գուճադ-
լաչրպ, թէսէլլիի հաթրը իլէ տէր իտի:

— « Մէվլիւլիւ Թէրէղամ, տահպ սաղմը-
սըն, սէվկիւլիւմ, դալպինի ըահաթ թութ, ա-
րապանըն փարասը եանըմտա տըր, կէչինէճէք
փարամըղ վար. պա'գ, պէն սէթիլ հալիմտէ
պիլէ մէլէքլէր կիպի մէսրուր ում . . . սա-
հիհէն տէր իմ, սէվկիւլիւ Թէրէղամ, պէն ար-
թըղ սէնի պու տիւնեատէ կէօրէճէյիմի մէ-
մուլ իթմէղ իտիմ » :

Անանըն էլինտէ շարապ իլէ տօլու պիր
թաա պուլունտուղու հալտէ, եադլաչրպ Թէ-
րէղայա իչիրտի: Անըն շարապը իշտիլի եսնա-
տէ, զէվճի մալթիհայիր՝ Անանեա վէ ծնուն

տօսթունա պագտը, քի Օննիկ իլէ պերապեր
աթէշէ եադըն տուրուպ, վէ անըն ուֆագ
էլլէրինի⁷ աթէշէ եադընաշորբարագ, տէր խաի.

— Էյի ըսըթ էլլէրինի, էվլատըմ, էքմէյինի
չապուգ եէ. օ պէթտկինատէ պէն սանա պաշ-
գա պիր փարչա տահա վէրիր իմ:

Իշճի ույդուտան ույանըր կիպի օլտու զանն
խաէրաֆն քի օտա իշինատէ իքի խաթսն պու-
լունտուղունու. օլ վագըթ անդատը.

Խաթունյար, տէտէ, պիշարէ դէվճէմէ իթ-
տիլինիզ մուապէնէթ իշին շիմոիյէ գատար
միւթէշէքիւր օլմատըղըմա աֆի պուլուրսն:
Պէօյլէ պիր ֆուգարէ էվինէ կիրմէյի արդու
թթմէնիզ եիւրէյինիղին զատէլիյինտէն տիր-
սիզէ մէմնունիյէթիմի նատըլ պէյան էտէճէյի-
մի պիլէմէյօրում:

Էյի ֆամիլեա, ճէվապ վերտի Սննա, պիզ
պիրիրիզ սիզին նէ տէրէճէ աճըզ վէ սօուգ-
չէքտիլինիզի, վէ աննընըղըն թէրի իլէ նաֆա.
Գանըղը պուրնագ իշին տիլէնմէք սիզէ նէ
գատար աը կէլտիլինի: Պէօյլէ տիր տուլղու

չայեանը իւճըէջ տիր. պունտան պէջլէ պիր
տահա պու սէֆիլ հայէ կիրիֆի՝ար օլմայա,
ճադսընըզ:

Մասա իւղէրինէ պիր ափուճ փարա զօյուս
սէօղիւնէ տէվամ իլէ,

Իշթէ սիզէ փարա. գափունուն էօնիւնտ
տախի բաթաթէս, օտուն վէ էթմէք վար տըր,
պսնկտըլն ճէմիսի տէ սիզին, արտալա տախի
սաթըլմամըշ տըր. անը դուլ լանըն Լէվիէ, Լնի,
զի դայըրմաք իշլէ. սալիհիք իլէ եաչայըպ,
աիլէնմէյիւնիլ. լաքին Եինէ աճըրդ վէ սօուգ
իւսթէ կէլիւսէ, իշթէ պու բուսուլա եանը,
նըղտա դարսըն, իշինտէ իսմիւմ իլէ մահալը ի-
գամէթիւմ եազըլը տըր, պանա թիւրաճաթ
էտինիլ, վէ պէն տայիմա սիզէ մուսպէնէթ-
տէ պուլունուրում:

Սնա պու սէօղէրի սէօյլէտիյի էանատէ
օտա իշինտէ էօյլէ պիր սիւքիւնէթ հիւքմ
խտէր իտի չի աուլա պիր սէս իշիտիլմէյէրէք
իշճի իլէ զէվճէսի դանլը եաչար տէօրիւպ,
էվիլէլիտինին պիր սէօղ սէօյլէմէյէ դուրէ-

Եւ ի օրմայուս, ի շիժմիշ օլաուգու շէլէր իւղէ-
րլնէ հայրէթա՛ն գալըս, իբի խաթունիարա
տօղրու պագաղ բոր :

Աննա պու սէօղէրի պիթիրալըտէն ոճնրա
պիշարէ դառն տիղ իւղրէ կէլիս, վէ կէօլ
հաշլարըլա Աննանէ հլէրլնի ըստտար սղ՝

— « Եւ ի իւղէլ խաթունիար, սիղ է ի էօլիւմ
էալնէճէրսնիղ : Ալլահ սիղէմուգապիլնի վէր-
սին, քի պաղպան մէլէք միտպի սիղէ հէթի-
շիս՝ պէնի տախի էօլիւմա՛ն խէլառ իթալնիղ :

Վալիսէ, շիմալի հօշնու տմուսուն, սիւսլ
կլէտի Աննա :

Ահ, էլվէթ, կիւղէլ խաթուն, սիղ շիմալի
չօղ պախիթիւտըլ. նազար էթ Օննի խմիղէ,
պիշարէ չօճուգ աթէշ գաղչուսնառ սըլրու-
հօր : Վէ էկէր շու պիսուշ էօլիւմ տէրէճէ-
սինտէ օլսն գուզուճըղաղ՝ սէօղ սէօլլէմէլէ
գառ ր օլսախի, քէնտի տախի, խաթուն, սի-
ղին իլին տուա իտուսլ մէմուսն օլուրաու :

Աննա պունու ի իթալնիսէ, հաթիս գր-
ղն հանընա իլախիս, վէ հօղսուպուզուն անշ

պու հալէ տիւշար իթտիյինի աշույլալ, կիթ-
մէլէրի իշին Մարիամա իշարէթ էթտի. օտա-
խի Մանիկին մէսրուրիյէթինի կէօրիւպ, եիւ-
րէյի գալգմըշ օլտուղունտան, կիթմէզտէն էվ-
վէլ անը գուճաղընա ալըպ պիր տահա փուս
իթտի:

Աննա գափուլա տօրու. կիտէրէք, տիշարը
չըգաճաղը էսնաաէ տէտի.

—Էյ աշուլաաէ ֆամիլեա, եիւրէյինիղի բա-
հաթ թուլթունուղ. եարըմ սաաթմա գաաար
չօճուղունուղուն եաթաղընըն եաննաա պիր
հեքիմ կէօրիւրսինիղ. վէ պէն աալա շիւպհէ
իթմէմ, Թէրէղա, պիր կիւն օլաճաղ. քի սէն
անլ պէօյիւմիւշ կէօրէճէքսին:

Պունու սէօյլէտիյինտէ իշճինին վէ գէվճէ-
սինին սըֆաթընտա էօյլէ պիր սէվինճ ալա-
մէթի կէօրիւնտիւ քի եալընըղ պաթթիյալըղ
գաաըրըսը վէրմէյէ:

Իքիսի պիրտէն գափուեա գօշուպ, իքի էյ-
լիքվիէլվէր խաթունըտը կէօղտէն նիհան օլուն-
ճայա գաաար տուա էթտիլէր:

Աննա վէ Մարիամ աթ փառաբանա դոտոր
ասլա պիր սէօզ սէօյլէյէմէտիլէր. երբէքլէրի
տօլմուշ վէ օ՛ տէրէճէ միւթէէսիր օլմուշլար.
ըտը քի թարիֆի նա միւմքլան տիր:

— «Էյ Մարիամ, սէօյլէ պանա, ալէսսէվիյէ
զանն օլունտուղու կիպի ֆուդարայարտան օլ
տէրէճէ իքրահ օլունուլմու, տէտի նիհայէթ
Աննա » :

— «Ահ, խաչըր, պու կիւն եօլտա սանն
թէսատիւֆ էթտիյիմ իշիւն քէնտիմի պախ.
թիյար առա իտէրիմ: Բուհումու եխքսէլտէն
մուգատտէս պիր տույղու տէրունիմտէ հիսս
իտէյօրում, վէ շիմտիյէ գատար պանա խա-
րիճի օլան պիր տույղու եու եիւրէյիմաէ տու-
եաեօրում: Պէն պունտան սօնրա ֆաղիրլէր.
տէն չէրինմէյէճէմ: Աէօրմէտին մի ուֆադ չօ-
ճուղու տիղլէրիմին իւղէրինէ ալըպ դուճագ-
յատըմ: Նէ՛ կիւղէլ վէ նէ՛ զանը սըճուդ չօ-
ճուդ, իւղէրինէ մուհապպէթ պրադտըմ տէյի
Աննա ճէվապ վէրտի: Պէչարէ Օմնիկ, սէնին
էթտիյինի կէօրտիւքտէ պաշլատը աղլամա:

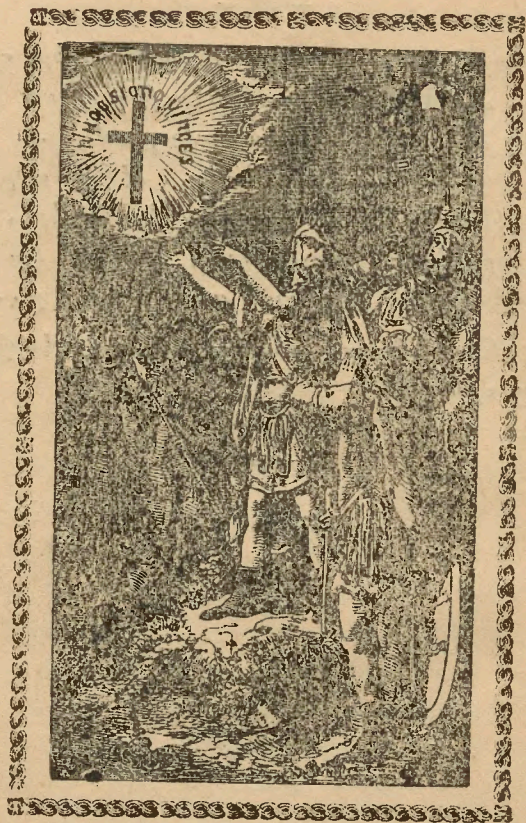
դա: Անշուք պանա, սեփկիւլիւմ, պու տիւն-
 ետատէ պիզատէն զիյատէ պոսի՞միւտար վա՛ր մը:
 Պու սեփիլ քիմնէլէր աճլըդ-աան պիզար օյուպ
 էլլէրինի սեմայէ դալտորարապ. Ալլահն նար-
 տըմընը թէմէննի իտէյօշտուլար: Պիղ Ալլա-
 հն մէրհամէթ ինտէն կէօնտէրիլմիշ կիպի եան-
 լարընա եէթիշտիք. էօնիւմիւզատէ տիլ շէօք-
 աիւլէր մէլէքլէր էօնիւնտէ շէօքէո միսիլլիւ,
 ի թուսիւլարընըն դապուլ օյունտուզունա
 տալիր քէնաիլէրինէ միւթտէյէ կէիլլէր, պի-
 դիւմ իամիսիլլէ Ալլահը տուալայըպ քէնտի-
 սինտէն մէմնուն օյուուլար . . . Ա՛հ, Մարի-
 տամ, ալիլ տիւնէալի էօմիւլմիւղիւն իչինտէ
 պիր չօդ իաթալար իշլէրիլ, վէ պու պիւարէ
 քիմնէլէրին մէտուրիլլէթ կէօզ Նաշտորըյլա
 տուլարըմըզն չօյու մահլ օյուր:

—Անլատըմ, անլատըմ, տէտի Մարիտամ,
 զիյատէ միւթէսիր օլմուշ վէ տէտիլինէ հադ
 վէրիւլիւմ: Ա՛հ, շիմտիտէն լէրու հէր լիւն
 ադլու իտէրիւմ սէնին իլէ Ֆուդաշալտորը կէ-
 ղիպ սէնին էթտիլլին էյլլէլլէրէ հիտտէաար օլ-

մտաւ: Զհրա սու ի իւն ոլիւնն՝ տէֆա օլա-
լադ սէմալի շաղլըդ վէ եէր իւղէրինտէ քէ-
մալի մնարուրիյէթ հիսս իտէյօրում . . : Եւ
մուղտտտէն էյլիւրվէրվէրլէր . . սէֆիլ տիր օլ
էնկինլէր քի սէնի իա՛ծիմալ էթմէղլէր . . .
սոսըլ Էղիղ շաղլըդտան , վէ նէ՛ կիւղէլ
Էիտիլաթտան մահրում գալմըլար տըր . . . :

Պաւ էսնատէ սօգաղը սափշա՛ կէօշիւն
մէղ օլտուլար :

Խ Ի Թ Ա Մ

2 0 1 0 2

1 1 1

8 4 0 7 4 0 7 0 9

ՁԱԼՈՅ

ԷԷ

ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳ

—

Ա.

 Ա. ԽԼԽՈՍՈՍ արքնտա պիր փաղաշ
Լիսիւ աշտուղը Մանհայմ
չէհին էհայիտի պէօլի.ք պէօլի.ք օլմուշ մէս,
բուրիէյ իլէ խանէ.էրինէ տփանթ խանօշու,
ուսլար: Աղ փաղըթ զարֆշտա էսքի գալէ,
լը Եէրինէ Եափ ըմշ օլան պահճէլէրին իյին,
տէ հիշ պիր քիմնէ գալմայըպ, Եալնըղ պիր
պահճէտէ շապլըղ. վէ սաղէնտէ սէտալարը ի-
շիտիլիր խախ: Պա պահճէնին խամի «Գալիպէ
պահճէսի» օլուպ, քէնտի խէմաշտ, օլուն վէ
ալմէշ օլունըրըյլի նամա.ար օլտուղունապի:

վէ օրատա պալօնդար տախի ուշտութալու է-
հալի իշխն զայնէմ կէս զէլ պիր մանդարա ի-
տի. պիր չօդ քիշիլէր տալա գօրգ մայրապ անլէ-
րին իշինէ կիրիպ հաւահա եխ քսէլիլլէր խախ:
Պալօն հօշնուլլուլու զաթէն մախաթարալլ տա
օլմալուալ, պ օլմաուն իմիլլէրի եւեր իւզէրինաւ
կիւզէլճէ դաթիլէնմիշ օլտուլունտուն, իշինաւ
պուլունտուն եօլմալար իաթէտիլլէրի վադաթ
իմիլլէրի ուղտալ, եախաւ գրապալլուլար խախ,
շէօլլէ քի տալա ազաճլալլին թէփէլլէրինաւն
զիլլաւէ եխ քսէլլէլ խախ:

Եհալինին գալապալլուլլու եաւալ եաւալ պահ-
ճէնին իշինաւն տաղլլալալ, աթէշ օլունու
պաշլունաւալ. օլան պիր ալլունուն իշինաւ
իճթիմա իթմիշ խախ: Պա էսնաւաւ, ազաճլար
իլէ միւզէլլէն օլան եօլալլին պիրիալինին քե-
նարլնաւա տփունա տօղլու կէլլմէքաւ օլան
պիր տաւալ իլէ կէնճ պիր գըղ միւշահաւաւ
օլունաւա, լաքին սրփաթլալլունտուն վէ տղրր
աղրր կիւիլլալլէրինաւն պահըր թէփէլլէրի
տէ պուլունաւալլալլու անլալլլլլ խախ:

Պիրազ վագրթ սիւքիւնէթաէն սօնրա, միւ-
մայիլէ՛ն թէլաշլը պիր թարգիլէ գըզա տօղ-
բու տէօնիւպ,

— Խայըր, գըզգարնառաշլմ, խայրը. աղբա-
պամըն միւրաւընը էրիմոէն տըմոգ արզուսըն-
տա պուլունառաղու իչիւն, վիճուտիմ մէղարա
կիրինճէյէ գատար Պ. Հօֆմանա աֆիլ էթ-
մէյէճէմ: Եօլէն թարաֆընտան պախշիշ օլտա
խտի նէ խտէ սապըր, լաքին էօյլէ տէլիշ, պա-
նա օլան պօրճլարընըն եէրինէ տիր:

— Լաքին նէ՞ եախալըմ, Միքայէլ, վասիլ-
էթնամէնին իշինտէ պու շէյ եօգ, աէտի գըզ:

— Նէ՞, վասիլէթնամէնին իշինտէ պու շէյ
ղիքը օլունմօտըրը իչիւն պէն հազլըմտան
մահրո՞ւմ մաւ գալայըմ, Թադուհի. պիր ճանն
չէրիշէնին օ՝ տազիգատէ հէր պիր շէյ հաթ-
ընա կէլի՛ր մի քի սէօյլէսին: Հօֆման գալգ-
մըշ պէնիմ կիպի պիր առամը եալանճը եէ-
րինէ գօյօր. զանն խտէրտին քի պիր տէսիսէ
իլէ էլինտէն մալինի ալմաղա խաթէյօրըմ:

— Պաւնուն սէպէպի շու քի՛ օ պիզի առա

թանճամաղ. պէտքի տէ թէշիւդ օլունարտը տայ-
ըըլարընըն սէօղիւնէ դօն պ, վէ քէնտի էն.
թէրէսօսունուն իդթիւլտարնճա ծնլարա իթի-
մատ էթ միշ տիր:

— Օ շէհրին իշինատէ եիրսի սէնէ չարչըսլ
աննըմէն թէրէլէն ծնա դաղանայըմ տա, չիմ-
աի պիր ետարանճը քիմնէ Վէլիւդ էլիմաէն ալ
սրն, կէօյա սգրապալըլա եաղըն մէնասիպէ-
թի վարմըշ կիպի:

— Լտրին տալա տահա նէթ լճէ պուլմա-
մըշ ալը:

— Պէնիմ առա ծնտա իմիւաիմ եօղ, տէ-
տի Միքայէլ Աիդ գէր օմուղլարընը սիքէրէք
Հօգ ման կէնճ վէ իշիլուդար օլուպ, շիւպհէսիդ
քէնտիւլինէ մուալէնէթ տէ տօսթլարը տա օլ-
մալը: Բիմ պիիր աճապ պու տաղիգտտա
պէնիմ ալէյհիմաէ դարտը վէրիբէտի մի. »

Թաղ ուհի պիր ֆիղան էթ աի. Աիդ գէր պլը-
տէն տէսիլալ:

— Պաղ պէն տէ նէ եալա, օրում, ֆիւրին-
տէն պու ալաշիւնճէլէրի տաղըթանը իշիւն

սենի պորանա կէմիրտիմ, վէ պէն եինէ օ՝
չէյտէն պոհս խէյօրում. պիղի էյլէնտիրիւ
հէր պիր քէտէրէրիմիլի ոնուլթաուրմագ ի-
չին էօնիւմիւղտէ պիր եէնի մանղարանըն ա-
չըրմասըն տըղու խտէրիմ . . . :

Պու սէօղլէրի սէօղլէտիյի էանատէ, պալօն-
լարըն եէրի օլուպ՝ եէչիլիք իլէ էօրթիւլիւ օ-
լան վէ պու կինէ դատար ասլա կէօրմէտիք-
լէրի պիր եէրէ եէթիչտիլէր: Աէօրտիւլէր թի
պաչլարընտան տիրապ եօղարը վէ հէնուղ իր-
լէրի չէօղիւլմէմիչ պիր պալօն, վէ տիպինտէ
սալընճագ միսալի պիր գայլդ օլուպ, էօթէ
պէրի սալլանըպ տուրուրտու:

Թաղուհի հայրէթինտէն քէնտիսինի դապ-
թա միւլթէտիր օլամայուպ պաղլրտը. զիրա
չէհիւտէն երրագ եաչտտըղլնտան պալօն կէօ-
րիւլիւ պիրինճի տէֆա խաի: Աէ անը տահա
էի մուսյեհէնէ իլմէսինի տըղու խտէրէք դա-
րընտաչը իլէ պէրապէր պալսնա եաղլաչտը:

— «Պալօն իչինտէ տահա իբի քիչիլիք եէր
վրը » սէյի իվիլէրի չէօղլէք եախօտ պաղլա-

մագ վաղիֆէսինտէ պուլունան պէքճի սէս
չըգարտը:

Միքայէլ օլ վաղըթ կէօղլէրինի գայըղըն
իւղէրինէ տէճնտիւրտիւ, եօլճու էսպապըլլա
կիլինմիշ՝ վէ էլինտէ պիր գալըն սօփա օլաու-
ղու հալտէ իշինտէ պիր տէլիգանլը օթուր-
մուշ օլտուղունու կէօրիւպ՝

— «Իքի քիշիլիք եէր» տէտի պիր թէպէս-
սիւմ իլէ, վէ Թագուհիյէ տօղրու տէճնէրէք,
աղաճլարտան հօղարը եիւքսէլմէյէ տրգու ի-
տէճրմիսին:

— Աճուպ պիր մուխաթարա վաճը մը տէյի
սիւալ էթտի գըղ շիւպհէլէնէրէք:

— Հոյբը, եօգ. շիմտիյէ գատար ապա պիր
քէտէր կէօրմէյէրէք ըն պին քիշի պլինիպ էն-
միշ լէր տէյի ճէվապ վէրտի պէքճի:

— Իսթէնիլաիդի վաղըթ աշաղը ինիլէաի-
լիճը մի:

— Չընղըրտաղըն չալընմաւը իշիւն եալընըղ
քեաֆի տիր քի գայըղըն իսի չէքիլսին):

Թագուհի տահա շիւպհէլէնիօրտու, վէ հէր

նէ դատար քի թէճրիւպէ քէնտինին Եօգարը
չըղմասնը տիւրթէյօր խաի խէ տէ, լարին
քէնտիտինտէն պիւր դարար վէրմէյի խթմէյ-
խպ, դարմատաշնա պրագար:

— «Չըղըպ հաւատա պիւր Եօլճուրդ խաի-
լիմ» տէտի Միքայէլ. վէ դըղդարնաաշը իյէ
պէրապէր դայըպ պինտի:

Օլ վաղըթ պէքճի առաւելյեթ լիվէրի
դօյ վէրիպ, պարն պաշտառը եխ քսէլմէյէ: Ավ-
վէլնէ դըզն իւրիւրնաէ պիւր թէպէտախլաթ
կէօրնիւպ, դօրդ առաւնտան պաղըրըպ սը-
փաթընն բէնկի քեամկէն տթար: Նապանճը
պունու կէօրալիւնաէ, ելինի չընդըրաաղըն
խիինէ տօշրու ուղտաղպ, վէ կիւլեմներ պիւր
թարդ իյէ,

— Սճագա աշաղը բնմէմիլի մի արդու ի-
տէյօրսունուր:

— Խայըր, խայըր, ճէվապ վէրտի Թադու
հի, քի քէնտի քէնտինէ կէլիշ խաի. արթըդ
աղշալմ:

— Պա'գընըզ, պա'գընըզ, տէտի Միքայէլ:

աղաճլարտան հօգարը չըդարդ: Գըղ կէօղիւ-
նիւ աչաղը տօբու տէճնութիււոյ, էճնիւնէ
էօղէ պիր մանդարն աչըւաշ քի, դօրդուսու
քիւամիրէն տէֆ օ. տու: Պիւթիւն դուլիպէ պահ-
ճէսի կէօղիւնիւոյ՝ պարօնուն տիպինտէ օ. ան
տիւնունն իւլինտէ էհալինին դարապարը ին-
թիւնա իմմիշ օլուպ, անդէրին պարըրմաք տէ-
տարարը պիղիմ հալտյա կէօղն հօճուլարը-
միղն դուլաղլաշնա դատար եկթի իր խաի:
Հալա ինարիճէն հաթիփլէնիւոյ, վէ պարէն
լաթիփ դօղուլաշ եկր խդէրինտէն հօղարը
չըդարդ չօդ. կիւղէլ կէիթ խաի: Թաղուհինն
կէօղլէրի եկըրէինին մէսրուրէյէթինտէն փա-
րըրապարաղ, դաթնտաշնա տէր խաի:

— «Ա՛հ, նէ՛ կիւղէլ, նէ՛ լաթիփ տիր էթ-
րափըմ դատ կէօրաիւլիւմաղ շէլէր, սէօղէ
պարաղըմ Միքայէլ, սէն տախի պէնիմ կիպի
քէնտինտէն տիշարը չըդարդ, պարտտա տահա
րահաթ վէ տահա պոթիթիւնաղ տէյիլ մաթն
նէթէրիմ պիրաղ ելլիլ տշաղլտա»:

— Հաղիդաթէն էօղէ տիւ, ճէփաղ վերտի

Միշտայել, ինտանքն վիճատնդնն հիտ իյէ-
տիցի լեղզէթ բա հանա տախի խէկտի խտեր
վէ պանա պու տաղիգա էգլէ կէտխանար քի
ինտանդարն մէքանդար, պրաղմին տլիմնաա
պուլանաա դանտան, պէշլէճէ հաղէրին լէօ-
խիւլիւլէրինտէն տախի Երադ ըմ. . . Վա-
րին տնապս աշաղաա նէ՞ վադ, նէ՞ իլխն տլ-
բա իլխէ պու դաաադ դա տաղարա լճիմինա
իլմիլ:

— Ա՛յ էլ օք հաւա մանկաղբ քրոյգրադ
տէյի ճէվադ վերաի Եադանճը:

— Հաղիգամէն ալմէլ օքանա Գիշնդլի
Լօղար, չղմայա պադանօր, տէաի թաղա հիա

— Աղընըղ, պադընղ, ալմէլ օքանան ն
պիօ իօք լմահաաա Եէէ տալիպ խրի վադ
չա օրաա:

— Եաղըղ, նէ՞ Լիւղէլ պիդ լմահաա շա-
ճաղ. իտա

— Ե իտիօրմա սաճուդ տէպիքի:

— Ես Բաղդիմ, լմէմպան ն տէօրիմ լա-
բանքնա շէրիլիլ օյան զափէս Երի դ. Խաթ-

լար տէյի պաղըրաը Միքայէլ:

—Սահիհ, մէքթէպ շակիրտանընըն եաբա-
մաղըղը. քէնտի էյլէնճէլէրի պօշա չըղաղը
իչիւն էօֆթէլէրինի պահճէտէն ալըյօրլար
տէյի եապանճը ճէվապ վէրտի:

—Սհ, պիղ նէ՞ օլախթիեարմըղը գի պու-
դարըղըղըղ իչինտէ աշաղըտա պուլունմաղը-
տէտի Թաղաւհի:

—Թէպէտիւլաթըն կէչտի, էօյլէ տէիլ մի
տէյի, սիւալ է՛մտի Ռիդդէր:

—Էլվէ՛ժ, քեամիլէն կէչտի

—Էշլէ լտէ տէմէք օլույօր քի՛ տահա եօ-
ղարը չըղաղիլիլիլ յ:

Նիշանը վէրիպ, իվիէրի եէրտէն եէնիտէն
չեօղերէք պալօն պիր գաշ տաղիդա եիւքսէլ-
տիքտէն սօնրա՝ տուրտու:

Յօլճալարըն իւչիւ տէ կէօրմիւշ օլտուղլարը
չէյլէր իւղէրլմէ հալընթտէ գալըպ, պիր տ-
ղըղ պտղ լաղլար: Աօզլէրլմին էօնիւնտէ,
իչիէրլմտէ օրմանլար, չարըր չիմէն, թիմար օ-
լունանու թարլա վէ պաղլար վէ պէյաղըղ ի-

լէ փարլայտն քէօյլէր պուլունան կիւղէլ պու-
երըլար կէօրիւյօրըլար ըտը քի՛ քէնալիւէրինին
ըէնկ ա ըէնկ չէշալէրիլէ կիւղէլ պիր դարը-
շըղըդ թէշըիլ իտուպ, կէօղլէրէ կայէթ կիւ-
ղէլ կէօրիւնիւր խաի:

Ախրդեմլէրի ճիհէթինտէն Գարա Օրման,
վէ Գրանաա ճիհէթինտէն Հռնոս չայը պու-
էնլիլիկի իհաթա իտուպ, երբադառն տախի՛
Նէքէր չայը կէօրիւնիւր խաի քի՛ քէնաի ել-
լանգալի աէ՛րլէրիլէ մէսուտ օլտուքտան սոն-
քա, հաֆիֆ պիր պուլուլթ իլէ էօրթիւլիւպ,
ա ֆուդ իլինտէ զայս օլտուքտու:

—Ահ, նէ՛ պահթըլ շէհիր, աէտի եապան-
ճը քէնաի քէնաինէ սէօյլէշիր կիպի, պահթըլ
շէհիր, իշթէ պուրատա Ալլահ ինսանէ մէյվէ-
ատը պիր թօրրադ, եօլճուլլը խաիլիր նէ-
հիրլէր, վէ սըդ օրմանըլ տաղլար իհսան էյ-
լէմիշ տիր»:

Միբայէլ պիր ֆիղան խաերէք, վէ՛

—«Էլէր դօրպայըղլարը վէ տալլարը քէն-
աի հուտուտուհտան դօլմուշ օլայտը տահա

պահարկը օլորստու առջի նիւմ սէտա իլէ Ար-
քայէլ ճէվապ վէրսի»:

Սապանճը առնելու անէ ճէվապէն՝

— «Հայֆաքի հիշ պիր քիմնէ պէնտէն դի-
ւատէ պու շէյլն հադիդ ալ ընը թէճրիւզէ
ի թմէմը տիր»:

— Սէն առ մի հադդընը յէրիւթ ճուար էօ-
նիւնտէ մուհաֆաղա ի թմէյէ մէճպուր օլ-
մուշ սըն:

— Վէ էօյյէ պիր խասիւմ էօնիւնտէ քի մա-
լընը էրիմտէն պամադ ի յիւն էրիմտէն կէլէն
զուրէթի տիրիդ ի թմէյօր:

— Պէն առ օ՛ հալաէյիւմ, էկէր խասիւմ շէ-
քան դալիպ կէլէճէք օլուր խէ, շիմտիյէ դա-
տար էլտէ իլլէտիլիւմ շէյլէրլն ճիւմէսինտէ
դայպ իտէճէմ առ ի Արքայէլ թէճրարլաւը:

— Պէնտէնիլ իւմիւա իլէ էլտէ իտէճէմ առ-
էիւ պէրլէմէքառ օլտուղում շէյի դայպ ի-
տէճէմ:

— Պիւլիւն շարշմամըն սէմէրէսինի փաշա-
եա դանմաք պիլմէյէն պիլի սիւրէճէք:

— Պէլժիւն իւմիւտէրիմին սէմէրէսինի աղ-
տաւորն ալիւ նանքէօր սիւրէճէք:

— Գոնուն՝ հաղգանիյէթէ դարշու սիճէլ
քէսէճէք ուշի չօդ դօրդայօրում:

— Պէնտէնիզ աէ՝ ալտաւորն տէսիսէլէր
հաղգանիյէթէ դալիւ կէլէճէք աէի գօր-
դարում:

— Ահ, իրիմիզ աէ ալիւ հալտէ իզ, զանն ի-
աէրիմ քի սէն աէ պէնիմ կիպի Քրիստիանոս
Հօֆման նամլնտա ալիւիսի իլէ 'գալիլայաշը-
կօրումն:

— Քրիստիանոս Հօֆման մը, պու իոլմաէ
օլան քիմնէ պէն իմ ուշի ճէվապ վէրաի
Հօֆման:

— Աէն մի:

— Վէ խաւմիմին իամի տալի Միշայէլ
Ռիզգէր ալիւ:

— Բի պէնիմ իամիմ ալիւ . . .

Իքի խաւմիլէր վահչի պաղըլա պիւ քէր-
րէ պիւպիլէրինն պաղաըլաւ, վէ նէֆրէթի
պէրապէր սըֆաթլարընն իւզէրինաէ պիւ

Հարեթ ալամէթի մէնդուշ խախ: Թաղուհի
տոնուպ դալտը, վէ պիր էլինի գարնատաշնըն
օմուղու իւզէրինէ դոյարաք՝

— «Բէնա խէրիմ, Միքայէլ, աշաղը ինէ-
լիմ» տէտի:

Լարին օ՝ առաւ դըղ գարնատաշնըն սէօյլէ-
տիլինէ տըղ դալթ իթմէղ խախ, վէ աթէշ քէ-
սիլմիշ օլան կէօղլէրինի եապունճընըն իւզէրի-
նէ տիքմիշ օլաուղու հալաէ՝

— «Պ. Հօֆմանըն քէնտի խաամինին տէյ-
հինաէ սէօյլէտիլի պաշղա պիր շէլ օլմայուպ՝
եալնըղ պիր զօրպալըղ աան խաարէթ տիր»:

— Լարին Պ. Ռիդգէրին սէօյլէտիլի տէ քիւլ-
լիլէն եալան տ ր տէյի հըրսլանարաք պաղ ր-
տը տէրիգանիլ:

— Ալահ աշգընա, աշաղը ինէլիմ տէյի դըղ
տիլթըլէրէք գարնատաշնա եալվարրըտշ:

— Փէք կիւղէլ, փէք կիւղէլ. աշաղըտա պիր-
պիլիմիլէ տահա դօլսյ մէրամ անլալմտ րա-
պիլիլիլ տէյի, Միքայէլ ճէվապ վէրտի:

— Վէ էօյլէ անլալմադ քի գարլնտարի:

նին աղւղը քիլիթլէնսին տէի, իլալէ իլթաի
Հօֆման թալլըլը պիր թարղ իլէ:

Ձընկերտաղըն իփլինի չէքաի. իւչ եօլճուլա-
րըմըղ պիր գաչ տաղիդա սիւքիւթ օլուպ
պէրլէտիլէր. լաքին պալօն դըմըլտանմաղ իտի:
Տէլիդանըլ իքինճի տէֆա չէքաի, իւչիւնճիւ
տէֆա տա, լաքին քիւրրէ ապիմա քէնտի եւ-
րինաէ իտի:

—Պու նա՛սըլ չէյ տիր, պէքճի չընկըրա-
ղըն սէսինի իչիթմէյօր մու, տէյի մրքըլտանըպ
թէքըրալէն չընկըրտալը չալտը:

—Պաշընը դայըդտան տըշարը չըդարըպ
պաշմադտա օլան Քադուհի՛ աշաղըտա պէք-
ճի հօդ, տէտի:

—Հաքըն վար տէյի ճէվապ վէքաի Մի-
քայէլ, քէնաի տալի տաղը պաղարաղ. իհ-
թիմալ քի տահա դարչըղ ըդ տէվամ էթ-
տիլինտէն պէքճի դօրդուպ գաչմը տըր: Պա-
ղընըղ էհալիյէ նէ՛ վահչի մէսըուրիյէթ իլէ
գա՛նափէլէրի վուրուպ դըրաեօր:

—Եա պու աղաճլար իլէ միւղէյեէն եօլլար

իշնատ տալը օլան ուժագ դանախլէրի դը-
րան տէխդանլըլար:

—Իշմէ, պաղընըզ, պիղիմ սլալծնուն ախ-
պինէ Լէլախէր . . .

Ես՝ Բապպիմ:

Նէ՝ Կապուջօլար:

Իվիլերի պիւսպիւլմիւն դօյվէրիւօրյար:

Նէ՝ տէւօրսուն:

Պա՛գ . . .

Յօլճուլար պիրիլքատէ պաշլարընը տիշարը
ուղատալագ պիւլմիւն սէտլէրիլլէ պաղըրըզ,
էլլէրիլլէ նիշանլար տախի իվալլէր խէտէ, իշ
իշաէն կէչմիշ օլտուղունտան քեւ ր իվմէտի,
դիրա տէլիդանլը շակիլտան դալըլըն իշնատ
ատամ՝ օլտուղունու պիլմէյիպ, էվէլա չընկ ր-
տաղըն իվինի, սանիէն՝ պալծնուն իվլէրինի
քեւմիլլէր խախ. պալծն տախի աշրը տերէճէ
սիւրալթլէ Կօգարը տօղրու չըդարագ ազ վա-
դըլթ զարփընտա պուլուլթլար իշնէ կիրկպ
կէօլաէն նիհան օլտու:

Բ.

Իւջ Խօյնույրըմըդ էվիլեմէ պօշ Եէրէ պաղըըըպ, դաթիւմիւնուիլլիլլէրինաէն իթմէ աիլլէրի շէլէր դարմանալապ, էվիլլա դուլիւ պէ սահմէսի, սանիէն պիւթիւն Եէր Եիւղիւ Լէօրիւնմէլ օլտուքաա, Իւղէրլլէրինէ պիր Լէվ շէրլլէր պաւմէնթի փէյտա օլուպ, Փիլլիլլէրինէ հիշ պիր թիւրլիւ աիւլլանմէ Լէթիւմէաիլլէրի հալոտէ իւչիւ աէ սիւքիւթ իթաիլլէր:

Իօլէ պիր հալաէ պուրնույօրտուլար քի սոյլի հիշ պիր հալէ գլիւա օլունմապ խաի: Խնսան պիր չօդ վուգուաթլարաա քէնաի էօ նիւնտէ պուրնուան դաղա վէ պէլալարը էվ վէլմէ հիսս խաէր. ետխօա հիշ աէլիլ խաէ սնլէրէ միւնթաղըր օլուր. լարին պու հալաէ պէլա պիւսպիւթիւն ումուլմապ օլուպ, քէնաիլլէրի պիր պիլլէրինէ մուալլէնթի իթմէյէ միւրթէաիր օլամայըպ, սայիլլէրինաէն աաիի հիշ պիր իւմիււ խաէմէք Եէրլլէրի Խօդ խաի:

Ինստան հուստուտու հարիճինատէ գայրը առա
օլունապիլիլըէր իտի. դիրա պալարընա նէ կէ-
լէճէյինի պիլէմէյուս, ետիարդըլարը շէյ եալը-
նըդ պիլինմէդ օլան էօլիւմէ հազըր օլմեդ իտի:

Թաղուհի տէհչէթ ինտէն ետը պանըրմը
օլտուղու հալտէ՝ պալընը գարնտալընն կէօյ-
սիւնէ տալամը իտի. գարնտալը տախի պիլ
թարափտան դօրդու, տիլէր թարափտան գա-
թիլիւմիւստիլըրտէ պուլունուս, գըզ գարն-
տալընա եիւրէք վէրմէք իչիւն աղլընտա հիչ
պիլ սէօզ պուլունմաղ իտի:

Գայրըն գարըլի ուճունտա օթուբան Վը-
րիտախանու Հօփման, 'օ պիլըլէրինտէն աղ սը-
փաթընն ըհնէի աթմը օլուս, պաղէն տճըզ-
լը պէր թարդ իլէ Միքայէլ Աիդգերէ վէ տ-
նըն գըզ գարնտալընն իւղերինէ պաղարիտի.
լարին պիլ աղ էվիլէճէ պիլ պիլըլէրինէ օլան
առափէթ վէ սէօյլեմիչ օլտուղլարը սիթիմիլի
սնօղլերին էսէրի, պունլարըն իրիսինին տէ իւ-
րէյինտէ մեվճուս օլուս, մախաթարա ումուս
օլտուղու հալտէ տախի՝ պիլ պիլըլէրինտէն

նեֆրէ՛թ խառւաղ չեքինկրկեր խախ

Լաբին պալօն ընդկենարարն էյլենճէսի օլ՝
մուշ, հալա իշինտէ էօլմէ պէրու սալանըս
տուրուր խախ. պսղէն դըրլանըրճ՝ եռվաւրնա
տօլրու աէիրախր միտալի, հավայը եարաբ
պաղէն իէօք իւզերինտէ պուլունան ասըլ
դարթալ լիպի տաղլարն թեփեալնտէ տալա
հարաքեթ էթմէլալ տուրուր խախ: Պիր յօդ
աէֆա Ռիդդեր վէ Հօֆման պաշարընը ախ
շարը չըգտըլալ, շեհիր վէ գառապանա տերա
լէթ խաէն օ դուլմէթ իշինտէ անճադ ճիւղիւ
աչիւ իւլլերէր կէօրէպիլլըր խախ: Լաբին եռ
վալ եալալ եէրին պու պաղը ալամեթլըրի
տալի կէօրէլնմադ օլուալ, պալօն կիտէ կիտէ
կէօլին եիւքսեք գաթլարընա վաշըլ հալա
տալի լէթաիքնէ սեյրեքլէնախ: Յօլճուլսը
զինտաէ սըղընթը հիտա իթմէյէ պաշանուալ
վիճիւտըրինտէ տըր լսը տույմաղա պաշա
տըլսը: Թեալիճէն զինտաէլիչմեքաէ օլան հա
վանըն սօուդլուղու անլերին կեփլեմիշ հարաէ
պուլունան աղալսըլնիշ տօնաուրուր խախ:

Թագուհի պիտալիւթինն դաւվեթսիդ դու-
րով՝ դարնառաչինն հօնխնուէ կէրէ տիւշտիւ :

—Ահ, նէ՛ կափքեօրսուն գըղ դարնառաչում,
տէրի պաշրքաղ Միքայել :

—Աւետմնոյս խնէկօրում, տէրի պաշրքին
պէր խաղիլէ գըղ հեփաղ վերախ :

—Աւետն, աւետն, խեղարդաւոր դարնառ-
չը՝ դաւլիմ հայրեթուէ դալլադ, ոյգու էօլում
տիւր Նօգարը դալղ, Թագուհի :

Լարին օ՛ պիհարաքեթ խախ :

—Թագուհի, սեփկիւլի՛ գըղ դարնառաչում,
կէնիտէն պաշրքաղ դարնառաչը, քենախնուէն
չըղմըչ . . . : Նա՛ տղիդ մեկեքիք, սեփմի
խիլիմ մէկօր, քենախնուէն ըսքիմնոյս պիւր չօրէ
տէ կօղ . . . :

—Ա՛յ շաւրսլիմօհաւ, տէրի դարչաւտանն պէր
սէս կէրախ :

Ռիկդէր պաշրքը դարապրքայ կէրախ . . .
Հօփմնն զիւրք իէ դաւլը օւնն բալթօրում
չը դարչօրսում :

—Նա սէն նէ՛ կափաւն տէրի ոօրսա միւ-

Թէանհապանէ վէ զայէթ միւթէէսիր օլա-
րադ:

— Գաւ լէթ իրէր տայանժաղտադ տէյի ճե-
վապ վերաի Քիտիանա, բալժ օհու վիրերէր:

Միքայէլ քենտի զըզ դանտաղընը էօրժ-
մէք իշին անէ ևարաքմ իժտի, վէ պու էս-
նառէ էլի տէիգանընըն էլինէ թէստաիֆ
խառալ թուժաւալ անը սըզադ:

« Շիմաիքի ևափաղըն հէր պիր շէյի ո-
նալթաուբաւ, աղըր սեօղլէր սեօլէյիպ ևի-
թէ լինի ևարաղաւադըմ իշին չօդ միւթէէսիր
օլաւմ » տէաի:

— Հիշ պիր շէյ խղերինէ միւթէէսիր օլ-
մա, զիրա պաղընա դապահալժը պէն իմ,
տէ Էի, անըղը պիր սէս իլէ թէ: րաղաւալ շօֆ-
ման:

— Էս լէ իտէ պիլ, պ'բ'աիդի տճընալըմ, աղ
վաղըմա մ իշլետիյիսիպ իշլերին հիտաղըն
Սլլաճըն հաղաբունաւ վերէճ'յիզ, պաւնա
իշլան անէն հաղաբունա վաբժաղաւ, հիշ
տէյիլ իտէ աւալլէթի թէրը իտէլմ:

— Պէնիմ դայրը քին վէ ատալէթիմ եօդ տըր, իշթէ՛, Միքայէլ Ռիդդէր, տօսթում մէ տալի սանա էլիմի ուղատըրմ, աէլի ճեվադ վերտի Քրիստիանոս:

— Պէնտէնիդ տէ գապուլ իտէրիմ, իրիմիդ լոտէ ալտանմըշ օլուպ պիր պիրիմիդի քէօթիւ յագամլար գընաս իթաիք, զիքա պիզի պիր պիրիմիդէ խօսիմ իտէն գազանճըմըդ օլուպ, վէ եէք տիվէրիմիդի թանըմատըլըրդտան ա լէյթիմիդտէ պիր չօդ սեօղլէր սեօյէտիք:

— Հայֆա՛ ջի, պու շէյլէր պիր չօդ տէֆա ինսան տրտընտա փուգու պուլար, զիքա պիդ պիրլէրինի թանըմանուպ, եաթօտ եանլըշ տիլիպ եէքաթիլէրինի խօլլարլար: Արիմիդ տալի շիւքիւր իտէրիմ Ալլահըն ինայէթ ու մերհա մեթինէ քի պէօյլէ պիր հիյպէթի տադիգայը ինթիլիսապ իլէ, քէնտի հուզուրունա փադ եիւրէք իլէ չըգմադ իշիւն տիդի պէօյլէ եէրաէ պուլունտուքտու, տէտի Միքայէլ:

— Ս.հ, պէն տէ քէնտիսինէ թէշէրքիւր եունմադ իշիւն սիդին իլէ պիրլէշիլիմ, աէպի

Պատուհի, կեօզլերի հէնուղ աչլըմը զառու
ղու հալաէ:

—Էօյէ իսէ տուա իտէ՛վա՛, պաղքաւ Պիղ-
դեր, դըզ զարնաւընը գուճազ լանարադ. ա՛ն,
պիր պիրիմիզէ աֆիլ ի՛ծտիմիզ կիպի Ալլահ
տախի պիզէ աֆիլ ի՛ծսէ իտի . . .

Պունու տէտիքաւ պաղքաւընը աչլալ Ալլա-
հըն մէրհամէթ ու ինայէթինէ նայիլ օրմադ
իլին իւլիւ պիրտէն տուայա տուրտուլար:

Տուալարը նէթիճէ պուլտուղատա, կիւնին
տաղմասընա տէլալէթ իտէն ճիւղիւ պիր այ-
տընլըզ շարգ թարաֆընտան կէօրիւնմէյէ պաշ-
լատը: Օլ վազըլթա գատար. քէնտիլերինի կէօյ-
իւն եիւքսէք գալմլարընա գատար չըգարան
րիւզկեար պաղտէթէն հաֆիֆիլէյիպ, պալոն
տախի եալաշ եալաշ ինմէյէ պաշլանարադ,
օրման իչինտէ եօլունու գայալ ի՛ծմիշ օլան եօլ-
ճուեա չիմէկին պիր տաղիդալըզ հիյալէթի
լաքին ալըզ ըշըզը մէսուրիյէթ պահ ի՛ծտի-
կի միսիլու, պու քիչարէլերին տախի եիւրեք-
էրինտէ պիր իւմիւա ըշըշ վաղըլտալար:

փէք չօգ սէվինտիւէր:

Տիկէր թարափտան տախի՝ քէնտիւէրինին՝
պարըչըդ օլտուքլարը տա էվվէլճէ պուլու-
նան ճէսուրլուգլարընը էլտէ իթմէյէ սէպէպ
օլմուշտու. զիրա էվվէլճէ պիրի պիրլէրինտէն
նէֆրէթ խաէրէք ոյրը պուլունտուքլարը հալ-
տէ, հէր պիրի սյըրճա քէնտիւինի աիւշիւ-
նիւր վէ թէսէլլի խաէր խաի. լաքին շիմաի
պիր պիրլէրինէ կալաւմաա պուլունմադ եա-
խօտ թէսէլլիի հաթըր իթմէք իչիւն իւշ քի-
շի խաիւէր:

Նիհայէթ կիւնէշ տօղուպ, անլն վարըադ
չուլէլէրինին գուվվէթիյէ Պատէն նամ՝ Պա-
րօնլուղունա այիա օլան թարլա վէ պունուն
էլալի պիր չօգ եէրլէրինի կէօրաիւլէր: Զանն
խաէրաին քի էօլիւլերաէն դընամ՝ ալմըշ կիպի
օլտուլար. զիրա գուլմէթ իյէ իհաթա խալմիշ
հալմանլն իչինտէ արթըդ եալնըղ օլմայուպ,
կիւնէշ վարըալըպ աիւնեա ալէմ՝ տաիի կէօ-
րինիւր խաի: Աէօրիւլէր խաի չոյլարը, տաղ-
լարը վէ շէհլըլէրի քի՝ իւլէրինտէ ինսան եա-

խօտ քէնտի էմնալէրի սաքին օլուդ, գաղիլ
քի կէօղլէրինի տախմանէ տօղրու վէ պէրի
քէնտի իւղերլերինէ չեվիրմիշ օլտուղլորը հալ-
տէ, արգու իլէ քննալիւերինի խանէլէրինէ մի-
սափիլի գըլըղլը գապուլ իլմէք արգուլարն-
տա սլուլունայօրտուլար:

Պա էննաաէ պալօն պիր տիւլիյէ աշտը
ինիպ, նիհայէթ պաշլատըլար շէհր վէ գա-
տապա, էվլէրի վէ ինսանլարը թէֆրիք իլմէլէ:
Պիրաէն պիւէ Ռիգդէր սէվինիպ սլաղըրտը.
զիւրա կէօրմիւշ խաի Աէօրահ շէհրինի, վէ տն-
աէն պիրաղ երգադտա թէվէլէրինի եօղուշն-
տա սլուլունան քէնտի քէօլ վէ գատապալա-
րընը: Միւղլեսար քէնալիլէրինի օ' թարաֆտ
տօղրու կէօթիւրիւպ, տղ վաղըթ զարֆլնատ
թէվէլէրինի տէօրթ պիր թարաֆլընը իհաթա
իլմիշ օլան չայլըլարըն իւղերինէ վարտըլար:

Թադուհի էլլէրինի պիր պիրինէ պիլթիշտիլ-
միշ օլուդ աղլայըպ սըղլարաը. վէք ալ տ թա-
նըրար քէնտի էվլէրինին չաթըլընը, օթ ուրուպ
չայլըլմադ տա օլտուղու ֆլնտըգ աղաճըլար օր-

ճաննը, վէ դանդաղորտան լաթիֆ պիր սէտա-
կէ ճէրինան խառապ կիտէն ուֆաճըդ նէհրի-
Միրսայէլ տախի աղջուրար: Օլ էանատէ տայի-
մա աշաղը ինմէքսէ, պուլունան պարօն, հա-
ֆիֆ պիր եէլ դուվէթիյլէ եինէ եօղարը տօղ-
թու չըգճադա պաշաաը:

Յըզ վէ դաշնտաջ, գաթի իւմիւտ օլուպ-
պաղըրարադ, գօլլարը աշրգ օլտուղու հարտէ
քէնտի խանէլէրինէ տթըլմադ արղուսընա-
պուլունուր միսալի եարը պէլլէրինէ գատար-
շանըդտան էյիլտիլէր:

—Ահ, պիր չարէ, աշաղը ինմէյէ պիր վա-
սիթա եօգ մու, տէյի պաղըրաը Թադուհի:

—Իվվէթ, եաշնըդ պիր վասիթա վար օ՛ տա
չօգ մուխաթարալը տըր, տէյի ճէվապ վէրաի
Հօֆման:

—Հէր հէ օլուրսա օլուն, պէօյլէ ճան չէ-
քիչմէք տահա՞ էյի մի տիր. պիր տէֆա հաթ-
ընա կէթիլը կէչիրմիշ օլտուղսմուզ կէճէլէրի
տէյի, Ռիդդէր ճէվապ վէրաի:

—Սահի՞հ մի տէօրսուն, ոտթէն ապհ:

պաշտօն տա. խելասըմբոյ իշխան պիր շարեմիդ
 Կօգ. պիր տէֆա թէճրիւպէ խտելիմ . . . պու-
 նու տէաիքտէ, ուսուկյէթ իլէ այաղա գալդըս,
 վէ օ վագըթա դատար Եանլնտա, պաղլամը
 օլտուղու օ' տէմիր ուճու սօփայը ուզատըս,
 պալօնու Էօրթմէքտէ օլան պէզլի ելըթար:

Ջանն խտերսին քի սաղ պիր հայլանըն Եա-
 րալանտըդտա իթտիդի հարաքէթլէր կիպի
 պալօն աախի պիր ֆիզան չըգարըպ, հաթտէն
 թաշրա հարաքէթլէրտէ պուլունտու:

Պիր աղ վագըթ իւշիւ տէ թաշ քէսիլիս,
 փէք չօգ սարսըլտըլար. զիրա կաշ աշըլմըշ օ-
 լան տէլիքտէն տիշարը գաշըպ, պալօն տախի
 կէվշէմիշ օլտուղունտան, Էնկինէ գօշար մի-
 սալի աշաղը տօգըու սէյիլթտի: Յօլճուլար
 կէօղլէրինի գափատըլար, պիւթլան աղալարը
 թութուլուպ պիր նէվի տուլղուսուլլուդտա
 պուլունայօրտուլար . . . :

Պիր տէ ախանարզ Եօգարտան աշաղը տօղ-
 րու պիւ ելըթըլըշ սէտաը ալընըպ, գուվլէթ
 իլէ սարսըլտըլար. վէ պաշալընը Եօգարը,

աօդը ու դաւաճը ալ կէօրտիլէր ըի՛ պալօն պիր
 ֆընտըդ աղաճընըն աշաղաքի սալլարընտան
 աորըմիշ պիր հալտէ պուլունուս, դայըդ տա-
 խի եէր իւղէրինսէն հալընըդ պիր գալ աշաղ-
 եիւքսէկտէ օլտուղու հալտէ սալլանըս տու-
 րուր իտի:

Գ.

Օլ կիւնիւն տիշամըս Ռիդդէր վէ Հօֆ-
 ման թէփէնին եօդուչունտա եափըլմիշ օլան
 պիր էվին փէնճիրէսինէ տայանմիշ պաղընօր-
 տուլար Պու էվ Միքայէլին խանէսի օլուս,
 մու խաթարատան խէլառ օլտուղլարընտա սնի
 տէ տօսթունու օրոյս կէօթիւրմիւշ իտի:

Միքայէլ վէ դըդ դարնաշընըն պիրինճի իշ-
 լէրի, եանըդ օ՛ ումուրմաղ պախթիեարյըդլա-
 րը իւղէրինէ տիւշիւնմէք իտի խէ տէ, լաքին
 Ռիդդէր էվլէրի չէքմիշ օլտուղու էնաիշէի
 վէ մուխաթարալը հալլէրի տէր հաթըր իտիս
 ուրթըդ հիշ պիր սէօղ սէօլէմէկէ միւքթէտիր
 օլտմայըս, պիր չօդ վադըթ սիւքիւթ իթտի:

Օվարարա տողրու պաղմագտա օլան Բրիա,
տիանու պիրտէն տէճնիւպ՝

—Էմիագընըղ նէ՞րէյէ դտար տըր, Պ. Ռիդ-
դէր, տէյի սիւալ էյլէտիքտէ Միքայէլին սը-
ֆաթընըն րէնէի աթըպ, զանն իթտի քի՛ դար-
շուսընտաքինին էօյլէ սէօյլէմէսի, մահդա մէ-
նաֆիլի շախտիյէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր:

—Նէ պուլուրտունուզ, տավայր գաղան-
աըղընտա նէ գատար եէրէ մալիք օլաճալը-
նըղը՝ մը անլամագ իսթէյօրտունուզ:

—Խա՛յր տօսթում, խա՛յր, հաղիդաթէն
տէրիմ քի պէօյլէ պիր շէյ ֆիքրլիմնէն տախի
կէչմէմիշ իտի, տէյի ճէվապ վէրտի Հօֆման,
ղիատէ հայրէթտէ դալըպ:

—Պուրտա ութանաճագ պիր շէյ եօդ, հէր
քէս քէնտի հագդը իւղէրինէ կիւմէնէպիլիր:
Շիմտի սանա թէքմիլ էմիաքըմըն հուտուտու-
նու կէօսթէրիրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի Ռիդ-
դէր: Վէ պունու տէյուպ պաշլատը արգա պէ
արդա օրմանլարը, թարլարը, չայըրլարը վէ
սալիր եէրլէրի կէօսթէրմէյէ:

Ահ, պուռ նէ՛ կիւղէլ եերլի եերինէ գօնաւը,
մուշ պիր արաղի, տէտի Քրիստիանոս:

— Պիւթիւն վազթըմը վէ դայրէթիմի պուռ
նա վէրմիշիմ: Տահա պիր չօգ շէյլէր իլէ պուռ
եերին իսլահնա չարչաճագ խաի իսէմ տէ, լա-
քին քիմ պիլիւր աճապ տահա դաշ կիւն պուր-
տա օթուրաճամ. պէլրի պուռ տաղիդատա,
պիլէ պուռ եերին սահլաքի պէն տէյիլիմ:

Պուռ սէօզիւ սէօյլետիյի էմնատէ՛ Թաղու-
հինին սըֆաթընըն բէնկի աթմըշ, վէ Ման-
հայմտէն կէլմիշ օլտն պիր մէրթուպ էլինտէ,
պուրլունսուզու հալտէ իշէրի կիրտի:

— Պ. Լիգ-գօֆտան մը տըր տէյի Միքայէլ
սիւալ իթաի սըֆաթընըն բէնկի աթարաք:

— Էլէթ, ծնատն տըր տէյի գըղ ճէվապ վէրաի:

— Տիմէք օլույօր քի գարար վէրիլմիշ տիր,
շիմաի անլարըղ:

Էլինի ուղաթաղ քի մէքթուպու ալըն, պի-
շարէնին էլի տիթրէր խաի. լաքին Թաղուհի
անը սըղըպ, վէ գօրդու իլէ Հօֆմանա տօղ-
րու պաղարագ:

—«Ահ, հեր նեքի օլսւրսա օլսուն, տտա
վելթի պէր թարաֆ իթախիմիդի ունութմա,
տէտի» :

—Մէքթուպո՛ւ տէյօրում, վէ՛ր պանա շու
մէքթուպու, տէտի Միքայէլ, թէլալը պիր
թարզ իլէ :

Գըզ պիր աալմ կէրի չէքիլէրէք՝

—«Էլվէլա վաա իյէ քի հեր նե դաբալը
վերիմիշ խէ քինսիդ վէ աաավէթսիդ դա
պուլ խտէճէքսիթ» :

Վէ էլիլէ հէնուլ տահա պալօնուն վար
չալարը տալլարտա աալը պուլունան թէփէ
նին ևօգարլանտաքի ֆընտըդ աղաճընը կէօս
թէրէրէք իլալէ էթտի :

—«Հաթըլնա կէթիր պուլութլար իլինտէ
կէչիրմիշ օլսուղուսուզ կիճէլէրի» :

Ռիդդէր վէ Հօֆման պիր պիրլէրինէ պա
զըպ, թէրէտաիլթտէ պուլունույօր խախտէլէր
տէ, նիհայէթ պիր պիրլէրինէ էլ վերիպ՝

—«Էլվէթ, տէտի Միքայէլ, մուսաթա
րանըն՝ պիդիմ ելուրէրլէրիմիդի մէրհամէլէ

կէթիրմիչ, օլտուղու խմէմէմ քի սէօյլէնսին.
Ալլահըն ինտյէթ ու մէրհամէթի պիղի ինէլաս
խաուպ, էլզէմ աիր քի պիղ տախի անըն պու
էյլիքլէրինի ունութմայլպ, վէ էմրինաէն տի-
շարը չըդմայարադ տայիմա քէնտիսինէ մու-
հապպէթիմիղ օլտուղունու անա կէօսլմէրէ-
լիմ: Եյ Քրիստիանոս Հօփման, պիղ պիղիմ
ատալէթիմիղի օրտա հապալար իլինաէ պրա-
զըպ, շիմտի եինէ եէր իւզէրինտէ անը էլէ
տրմայալըմ: Պու մէքթուպտա հէր նէ չի դա-
բար վէրիլմիշ իսէ, շիմտիսէն սիղէ իթթար ի-
տէրիմ քի աալա կիւճէնմէյիպ անը գապու-
լ իտէճէմ »:

—Էլէր պիւթիւն ումուտլարըմ մուհվ օլ-
աա տախի եինէ պու մէքթուպուն պանա գա-
ղանարըմըշ օլտուղու պիր տօսթ իչիւն անը
տուալարըմ, տէյի Քրիստիանոս ճէվապ վէրտի

Թաղսէհի օլ վազըթ մէքթուպու դարըն-
տալչնա վէրտի, քի պու տէֆա աալա տիթ-
րէմէյէրէք էլինէ ալըպ, պիր քէրրէ կէօզտէն
կէչիլիպ ճիւղի բէնէի աթտը վէ տէլիգանը-

եա տօղբու տէօնէրէք տէտի .

—Այլնըդ Պ. Հօֆման, պունտան սօնրա պու
եէրլէրին սահիպի սիդ սինիդ :

—Տիմէք օլույօր քի դարար պէնիմ լէյհիմէ
վէրիւմիշ, տէյու պաղըրար Հօֆման դայէթ
մէսրուր օլարադ :

—Պույուրունուդ, իշթէ դարար :

Քրիստիանոս՝ Միքայէլին սնա ուղաթմադ .
տա օլտուղու քեահըտը ալտը :

—Պունտան սօնրա աղրապանին մալ վէ էմ
վալը սէնին տիր տէյի տէվամ իթտի Ռիդ դէր

—Մալ էտինմէք պիր տօսթտան էյի տէյիլ
տիր, տէյիպ վէ դարարը երլթըպ սէօղիւ քէս-
տի Հօֆման :

Ռիդ դէր կայէթ թէաճիւպտէ դալըպ, վէ
Թագուհինին կէօզլէրի եաշ իլէ տօլտու :

—Էվվէթ, թէքրարլատը տէլիգանլը, պէն
պուրայը պիր միսաֆիր կիպի կիրիպ տիւշման
չըգմատընը արղու իթմէմ : Աէն քի պէնի իլ-
թիֆաթլա պուրայը դապուլ իթտին, ելինէ
սէն՝ պիղի հաղ գըմըղտան մահրում պրադ .

աւանդ իշխն պիլիսինի, պիր չարէ՛, պիր Լա-
պիթա պո՛ւլ:

— Պէ՛ն մի, սիւալ իթ տի Ափղղէր զայէթ
միւթէէսիր օլմուշ, ա՛հ, քիմի՛ պուլտպիլիլիմ:

Հօֆման ութանորդընտան, կէօղլէրինի ա-
շաղը տօղրու տիւրմիշ օլան Թագուհինին իւ-
ղէրինէ պագըպ, վէ սօնրա Միքայէլին էլին
տէն թուլթարագ՝

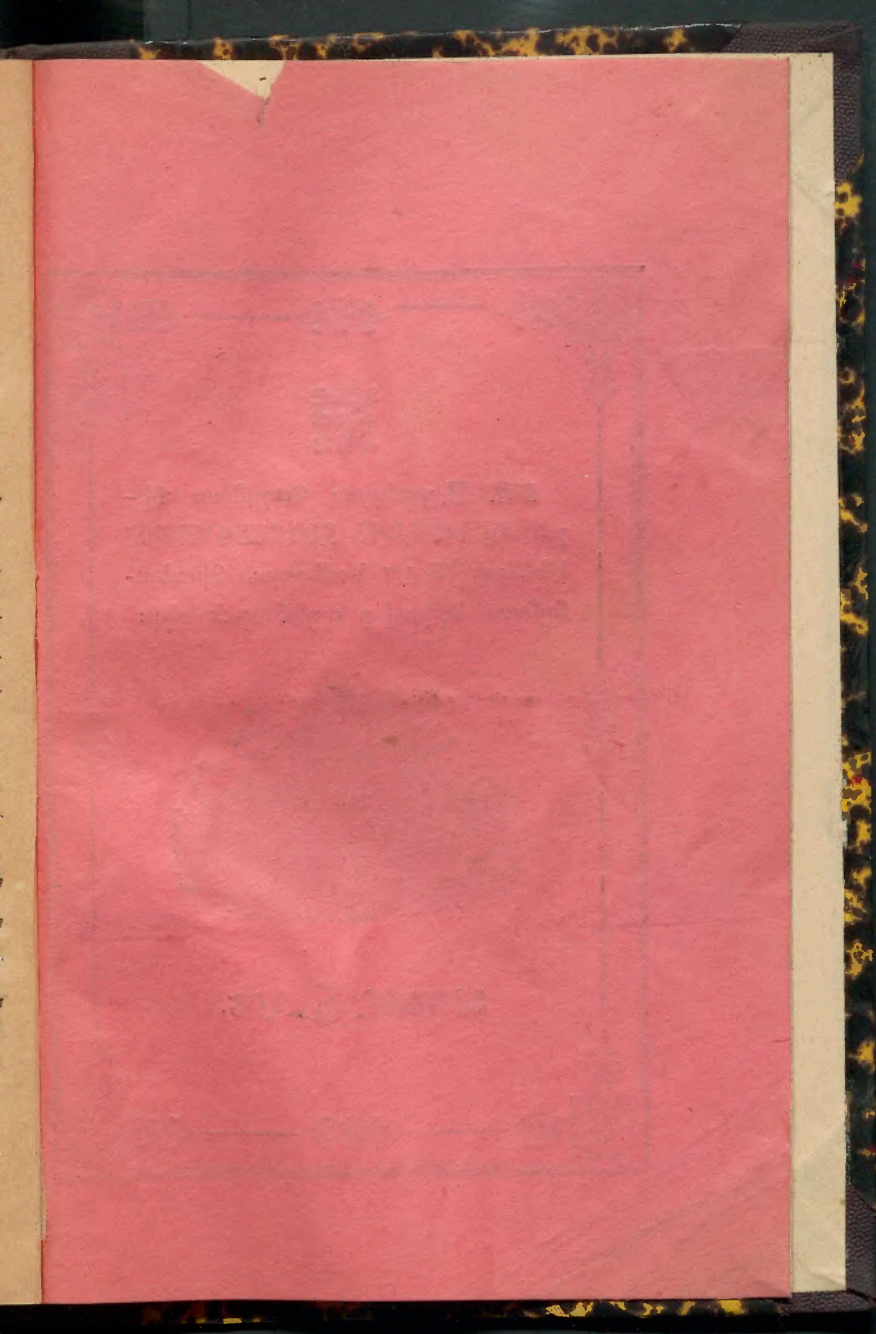
— Ս՛ քի պիլիմ տօսթլուղումուզա սէպէպ
օլտու, եփնէ ծ՝ մալ վէ էմվալը ապա գըսգան-
մայարագ պիլիլքտէ գուլանմամը իշխն պու-
պաղը գալիլէշտիլիպ անէ գուլվէթ քէալ
իթ տիլիլին, աէտի:

— Պու նա՛սըլ օլուր:

— Ի՛կէր տօսթլուղու ապրապուրդա թահլիլ
իտէրսէք:

Ափղղէր Թագուհինին բէյլինի աւանդ իշխն
պիր թէպէտիւմ իլէ անէ պագաը, ծ՝ տախի
պիր էտապը երքեան իլէ պոպուլ իտէճէլինէ
տօղիր նիշան վէրիպ, էլլէրիլէ ելուղիւնիւ սէլը
էյլէպի:

Ապանդար Պաշտոնա Քի-
 րապնը ԵՐԼԱՔԻ ԶՈՂՐԱՅՈՒԼՈՅ
 ԷՖԵՆՈՒԻՆ 17 ՆՈՒԵՐՈՒՄ ՏԻՔԵԱ-
 ՆՐԱՄԱ ՖԻՐՈՒՄ ԵՐԵՄԱՅԱՆ ԵՐԻ:

ՅԵՅԱԹԻ 5 ՂԵ.

